

Canllawiau ar ddeddfwriaeth archwilio cyhoeddus Cymru

Dyddiad cyhoeddi: Gorffennaf 2021

Cyfeirnod y ddogfen 1006A2019-20

Mae'r ddogfen hon yn amlinellu'r prif awdurdodau statudol sy'n tanategu gwaith Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru. Bwriedir iddi fod yn ddogfen gyfeirio ar gyfer staff Swyddfa Archwilio Cymru ac eraill sy'n gwneud gwaith ar ran yr Archwilydd Cyffredinol.

Nid yw'n grynodeb cyflawn o bob awdurdod perthnasol ac ni ddylid ystyried y dyfyniadau o ddeddfwriaeth berthnasol a gynhwysir yma y tu allan i'w cyd-destun, yn hytrach yng nghyd-destun y gyfraith yn ei chyfanrwydd.

Mae'r awdurdodau statudol yn newid o bryd i'w gilydd wrth i ddeddfau newydd gael eu gwneud ac eraill eu diddymu. Felly, mae Tîm Cyfraith a Moeseg Swyddfa Archwilio Cymru yn bwriadu diweddarur'r ddogfen hon bob blwyddyd.

Nid ydym yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb os bydd unrhyw unigolyn neu sefydliad yn destun hawliad neu atebolrwydd, neu'n dioddef colled neu niwed o ganlyniad iddo fod wedi dibynnu ar unrhyw beth sydd yn y ddogfen hon.

Dylid anfon unrhyw gwestiynau mewn perthynas â'r ddogfen hon at
swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay.

This document is also available in English. Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Contents

Datblygiad swydd yr Archwilydd Cyffredinol a'r awdurdodau statudol cysylltiedig	4
Swydd yr Archwilydd Cyffredinol	6
Swyddfa Archwilio Cymru	14
Paratoi ac archwilio cyfrifon (ac eithrio cyrff llywodraeth leol)	17
Archwiliad gwerth am arian/perfformiad (ac eithrio cyrff llywodraeth leol)	26
Archwilio, astudio, asesu ac arolygu llywodraeth leol	33
Cyhoeddi adroddiadau	47
Gwaith arall	48
Ffioedd a chyllid	53

Datblygiad swydd yr Archwilydd Cyffredinol a'r awdurdodau statudol cysylltiedig

- 1 Sefydloedd Deddf Llywodraeth Cymru 1998 (Deddf 1998) swydd Archwilydd Cyffredinol Cymru (yr Archwilydd Cyffredinol) ynghyd â Chynulliad Cenedlaethol Cymru. Cyfansoddwyd y Cynulliad Cenedlaethol fel corff corfforaethol sy'n arfer swyddogaethau llywodraethu a chraffu ar ran y Goron.
- 2 O dan Ddeddf 1998, daeth yr Archwilydd Cyffredinol yn archwilydd allanol y Cynulliad Cenedlaethol a'i gyrrf cyhoeddus a noddir gan y Cynulliad a chyrrf cyhoeddus cysylltiedig eraill (ac eithrio ar gyfer archwiliad blynnyddol cyrrf lleol y GIG) ac roedd ganddo'r pŵer i gynnal ymchwiliadau effeithlonrwydd, effeithiolrwydd a darbodaeth. Roedd y Swyddfa Archwilio Genedlaethol yn cynnal y gwaith hwn ar gyfer yr Archwilydd Cyffredinol ar sail statudol. Parhaodd y Comisiwn Archwilio i benodi archwilwyr cyrrf y GIG a llywodraeth leol yng Nghymru, ac i gynnal astudiaethau o'r cyrrf hynny. Ehangwyd gwaith y Comisiwn Archwilio pan gafodd bwerau arolygu o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 1999 (Rhaglen Cymru ar gyfer Gwella).
- 3 Daeth Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 (Deddf 2004) i rym ar 1 Ebrill 2005, gan ymestyn cylch gwaith yr Archwilydd Cyffredinol i gynnwys archwilio cyrrf y GIG yng Nghymru a swyddogaethau archwilio ac arolygu llywodraeth leol a gyflawnid yn flaenorol gan y Comisiwn Archwilio yng Nghymru. Gwnaeth Deddf 2004 ddarpariaeth hefyd ar gyfer trosglwyddo staff y Swyddfa Archwilio Genedlaethol a'r Comisiwn Archwilio a leolid yng Nghymru i weithio i'r Archwilydd Cyffredinol, i greu sefydliad o'r enw Swyddfa Archwilio Cymru. Fodd bynnag, nid oedd y Swyddfa Archwilio Cymru hon yn endid cyfreithiol. Parhaodd yr Archwilydd Cyffredinol i fod â'r holl bwerau a dyletswyddau, gan gynnwys perchnogaeth asedau a rhwymedigaethau.
- 4 Disodlodd Deddf Llywodraeth Cymru 2006 (Deddf 2006) y Cynulliad Cenedlaethol a ffurfiwyd gan Ddeddf 1998 â Chynulliad Cenedlaethol newydd a Gweithrediaeth newydd a oedd ar wahân yn gyfreithiol ac a adwaenid fel 'Llywodraeth Cynulliad Cymru' (Llywodraeth Cymru erbyn hyn). Effaith Deddf 2006 oedd rhoi swyddogaethau llywodraethu un uniongyrchol i Weinidogion Cymru – nid i'r Cynulliad Cenedlaethol. Mae Gweinidogion yn arfer y swyddogaethau hynny ar ran y Goron ac maent yn atebol i'r Cynulliad Cenedlaethol. Bwriad gwahanu'r swyddogaeth weithredol a'r swyddogaeth graffu yn y modd hwn oedd egluro llinellau atebolrwydd a gwahanol gyfrifoldebau Gweinidogion ac Aelodau'r Cynulliad Cenedlaethol yn unol â model Whitehall/San Steffan.
- 5 Daeth Deddf 2006 â fframwaith ariannol newydd ar gyfer y strwythurau datganoledig a chyfrifoldebau newydd ar gyfer yr Archwilydd Cyffredinol. Roedd y rhain yn cynnwys cymeradwyo ceisiadau i ddefnyddio arian o Gronfa Gyfunol Cymru newydd.

- 6 Hefyd rhoddodd Deddf 2006 bwerau i'r Cynulliad Cenedlaethol basio deddfwriaeth newydd (Mesurau gan y Cynulliad) ar faterion penodol wedi'u pennu gan Orchmylion yn y Cyfrin Gyngor a gymeradwywyd gan ddu Dŷ'r Senedd. O dan y pwerau hyn disodlodd Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 y rhan fwyaf o ddarpariaethau Deddf Llywodraeth Leol 1999 mewn cysylltiad â threfniadau ar gyfer gwella llywodraeth leol. (Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 wedi'i ddiddymu i raddau helaeth ers hynny gan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021).
- 7 Gwnaeth Deddf 2006 hefyd alluogi'r Cynulliad Cenedlaethol i gael pwerau llawn i lunio deddfau o fewn cymhwysedd datganoledig o 5 Mai 2011 (yn dilyn refferendwm). Roedd hyn yn ddarostyngedig i rai eithriadau a chyfngiadau, fel o ran rheoleiddio proffesiwn archwilydd.
- 8 Yn 2013 pasiodd y Cynulliad Cenedlaethol Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013. Rhoddodd y Ddeddf gyfrifoldeb newydd i'r Archwilydd Cyffredinol am archwilio cyfrifon cyrff llywodraeth leol yng Nghymru. Gwnaeth hefyd sefydlu Swyddfa Archwilio Cymru fel corff corfforaethol, a gwnaeth ddarpariaethau manwl o ran trefniadau llywodraethu yr Archwilydd Cyffredinol a Swyddfa Archwilio Cymru. Daeth Deddf 2013 i rym yn llawn ar 1 Ebrill 2014.
- 9 Cyflwynodd Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ddyletswydd ar yr Archwilydd Cyffredinol i gynnal archwiliadau o gyrrf cyhoeddus penodol i asesu i ba raddau y maent wedi gweithredu yn unol â'r 'egwyddor datblygu cynaliadwy'. Mae'n rhaid cynnal archwiliadau o'r fath ar gyfer pob corff cyhoeddus o leiaf unwaith bob cylch etholiadol y Senedd. (Ar 6 Mai 2020, newidiodd y Cynulliad Cenedlaethol ei enw i 'Senedd Cymru'. Fodd bynnag mae llawer o'r ddeddfwriaeth sy'n bodoli yn dal i gyfeirio at y Cynulliad a dylid ystyried bod cyfeiriadau o'r fath yn cyfeirio at y Senedd. Pan fo'r canllawiau hyn yn dyfynnu deddfwriaeth, mae'n cadw'r geiriad sy'n bodoli).
- 10 Gyda diwygio'r setliad datganoli gan Ddeddf Cymru 2017, o fod yn fodel rhoi pwerau i fod yn fodel cadw pwerau, mae'r rhan fwyaf o faterion archwilio cyhoeddus yn parhau i fod o dan gymhwysedd datganoledig. Fodd bynnag, mae rhai eithriadau pwysig yn parhau, i ddiogelu annibyniaeth yr Archwilydd Cyffredinol (gweler paragraffau 5(2) a (3) o Atodlen 7B i Ddeddf 2006).
- 11 Yn 2019, enillodd Swyddfa Archwilio Cymru nos masnach Archwilio Cymru a ddefnyddir fel term ymbarél sy'n cwmpasu Swyddfa Archwilio Cymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru. Nid yw Archwilio Cymru ei hun yn endid cyfreithiol; nid oes ganddo unrhyw bwerau na dyletswyddau.

Swydd yr Archwilydd Cyffredinol

- 12 Mae Swydd yr Archwilydd Cyffredinol yn bodoli yn rhinwedd Adran 2 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013. Mae darpariaeth bellach mewn perthynas â'r Archwilydd Cyffredinol yn Rhan 1 o Ddeddf 2013 ac mae'n cael ei chrynhoi yn **Nhabl 1** isod. (Amlinellir darpariaethau ariannol ar wahân ym **mharagraff 37** o'r ddogfen hon ac yn **Nhabl 8**.)

Tabl 1: darpariaethau'n ymwneud â swydd yr Archwilydd Cyffredinol

Awdurdod	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
Penodi	Adran 2 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013	(2) Ei Mawrhydi sydd i benodi person i fod yn Archwilydd Cyffredinol ar enwebiad y Cynulliad Cenedlaethol. (3) Nid oes enwebiad i gael ei wneud hyd nes bod y Cynulliad Cenedlaethol wedi ei fodloni bod ymgynghoriad rhesymol wedi cael ei wneud gyda'r cyrff hynny yr ymddengys i'r Cynulliad eu bod yn cynrychioli buddiannau cyrff llywodraeth leol yng Nghymru.
Cyfnod gwasanaeth	Adran 2 o Ddeddf 2013 Adran 3 o Ddeddf 2013	(4) Mae'r person sydd wedi ei benodi yn dal y swydd am hyd at 8 mlynedd. (5) Ni chaniateir i'r person gael ei benodi eto. (1) Mae person a benodir yn Archwilydd Cyffredinol yn dal y swydd tan ddiwedd y cyfnod y penodwyd y person hwnnw ar ei gyfer (yn ddarostyngedig i is-adrannau (2) a (3)). (2) Caiff Ei Mawrhydi ryddhau person o'i swydd fel Archwilydd Cyffredinol cyn diwedd y cyfnod y penodwyd y person ar ei gyfer: (a) ar gais y person, neu (b) wedi i'w Mawrhydi gael ei bodloni nad yw'r person yn gallu, oherwydd rhesymau meddygol, cyflawni dyletswyddau'r swydd na gwneud cais i gael ei ryddhau onni. (3) Caiff Ei Mawrhydi ddiswyddo person o'i swydd fel Archwilydd Cyffredinol cyn diwedd y cyfnod y penodwyd y person ar ei gyfer ar dderbyn argymhelliaid, ar sail camymddygiad y person, y dylai Ei Mawrhydi wneud hynny. (4) Ni chaniateir gwneud argymhelliaid i ddiswyddo person o'i swydd fel Archwilydd Cyffredinol oni bai:

Awdurdod	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		<p>(a) bod y Cynulliad Cenedlaethol wedi penderfynu y dylai'r argymhelliaid gael ei wneud, a</p> <p>(b) bod penderfyniad y Cynulliad wedi ei basio ar bleidlais lle yr oedd nifer yr aelodau Cynulliad a bleidleisiodd o blaid yn ddim llai na dwy ran o dair o gyfanswm nifer y seddi yn y Cynulliad.</p>
Anghymwyso	Adran 4 o Ddeddf 2013	<p>(1) Ni all person gael ei benodi yn Archwilydd Cyffredinol os yw'r person wedi ei anghymhwysu ar unrhyw un o'r seiliau a bennir yn is-adran (3).</p> <p>(2) Mae person yn peidio â bod yn Archwilydd Cyffredinol os yw'r person yn cael ei anghymhwysu ar unrhyw un o'r seiliau a bennir yn is-adran (3).</p> <p>(3) Mae person wedi ei anghymhwysu rhag bod yn Archwilydd Cyffredinol os yw'r person:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) (a) yn Aelod o'r Cynulliad Cenedlaethol; b) (b) yn dal unrhyw swydd arall y caniateir i berson gael ei benodi iddi, ei argymhell ar ei chyfer neu ei enwebu ar ei chyfer, gan neu ar ran y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> (i) y Goron, (ii) y Cynulliad Cenedlaethol, neu (iii) Comisiwn y Cynulliad Cenedlaethol; c) yn Aelod o Dŷ'r Cyffredin neu Dŷ'r Arglwyddi; d) yn Aelod o Senedd yr Alban; e) yn Aelod o Gynulliad Gogledd Iwerddon; f) yn gyflogai i Swyddfa Archwilio Cymru.
Cyflogaeth ac ati cyn-Archwilydd Cyffredinol	Adran 5 o Ddeddf 2013	Rhoddir cyfyngiadau ar gyn-Archwilwyr Cyffredinol rhag cytuno i rai trefniadau a bennir gan y Cynulliad Cenedlaethol. Hefyd mae'n rhaid i gyn-Archwilwyr Cyffredinol beidio â dal swydd y caniateir iddynt gael eu penodi iddi gan y Goron, y Cynulliad Cenedlaethol na'r Comisiwn Cenedlaethol am gyfnod o ddwy flynedd ar ôl iddynt beidio â bod yn Archwilydd Cyffredinol.
Statws (gweler hefyd arfer swyddogaethau isod)	Adran 6 o Ddeddf 2013	<p>(2) Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol i'w ystyried yn dal swydd o dan Ei Mawrhydi nac yn un sy'n arfer unrhyw swyddogaeth ar ran y Goron.</p> <p>(3) Ond ystyrir bod yr Archwilydd Cyffredinol yn was i'r Goron at ddibenion Deddf Cyfrinachau Swyddogol 1989.</p>

Awdurdod	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
Corfforaeth undyn	Adran 6 o Ddeddf 2013	(1) Mae'r person sydd am y tro yn dal swydd yr Archwilydd Cyffredinol yn parhau, yn enw'r swydd honno, i fod yn gorfforaeth undyn.
Arfer swyddogaethau	Adran 8 o Ddeddf 2013	<p>(1) Mae gan yr Archwilydd Cyffredinol ddisgresiwn llwyr o ran y modd y mae swyddogaethau'r swydd honno yn cael eu harfer ac nid yw'n ddarostyngedig i gyfarwyddyd na rheolaeth y Cynulliad Cenedlaethol na Llywodraeth Cymru.</p> <p>(2) Ond mae'r disgrifiwn hwn yn ddarostyngedig i is-adran (3).</p> <p>(3) Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) (a) anelu at gyflawni ei swyddogaethau yn effeithlon ac yn gosteffeithiol; b) (b) rhoi sylw, fel y mae'n ystyried yn briodol, i'r safonau a'r egwyddorion y disgwyli'r ddarparwr arbenigol proffesiynol mewn cyfrifyddiaeth neu wasanaethau archwilio eu dilyn; c) rhoi sylw i gyngor a roddir iddo gan Swyddfa Archwilio Cymru.
	Adran 10 o Ddeddf 2013	<p>(1) Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol ddyroddi cod ymarfer archwilio sy'n rhagnodi'r modd y mae swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol a bennir yn is-adran (2) i'w cyflawni.</p> <p>(2) Dyma'r swyddogaethau:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) cynnal ymchwiliad i unrhyw gyfrifon neu ddatganiadau o gyfrifon sydd yn agored i'r Archwilydd Cyffredinol ymchwilio iddynt yn unol â darpariaeth a wneir drwy ddeddfiad neu yn rhinwedd deddfiad; b) cynnal neu hybu astudiaethau neu ymchwiliadau gwerth am arian neu ymgymryd â hwy, yn unol â darpariaeth a wneir drwy ddeddfiad neu yn rhinwedd deddfiad; c) y rhai hynny sydd wedi eu cynnwys yn y darpariaethau canlynol o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998, neu sydd wedi eu trosglwyddo i'r Archwilydd Cyffredinol odanynt: <ul style="list-style-type: none"> (i) adran 145A(2) (ymgymryd ag astudiaethau eraill, neu hybu astudiaethau eraill, sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau gan gyrrf penodol); (ii) adran 145C(8) (datgelu gwybodaeth i Weinidogion Cymru a gafwyd yn ystod astudiaeth mewn perthynas â landlord cymdeithasol cofrestredig); (iii) adran 145D (darparu cyngor a chymorth i landlord cymdeithasol cofrestredig);

Awdurdod	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		<p>(iv) adran 146 (trosglwyddo swyddogaethau'r Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol sy'n ymwneud â chyrff penodol i'r Archwilydd Cyffredinol);</p> <p>(v) adran 146A (trosglwyddo etc swyddogaethau goruchwylion Gweinidogion Cymru sy'n ymwneud â chyrff penodol i'r Archwilydd Cyffredinol);</p> <p>(vi) adran 147 (trosglwyddo swyddogaethau'r Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol sy'n ymwneud ag Asiantaeth yr Amgylchedd i'r Archwilydd Cyffredinol);</p> <p>d) y rhai hynny sydd wedi eu cynnwys yn y darpariaethau canlynol o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) Rhan 2 (archwilio cyrff llywodraeth leol yng Nghymru); (ii) adran 45 (cynnal, neu gynorthwyo'r Ysgrifennydd Gwladol i gynnal, astudiaethau gweinyddu budd-dal); (iii) adran 51 (cyfeirio materion sy'n ymwneud â nawdd cymdeithasol at yr Ysgrifennydd Gwladol); <p>e) y rhai hynny sydd wedi eu cynnwys yn y darpariaethau canlynol o Atodlen 8 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) paragraff 17 (mynediad at ddogfennau); (ii) paragraff 20 (ardystio hawliadau, ffurflenni etc ar gais corff). <p>(3) Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol gydymffurfio â'r cod.</p> <p>(4) Rhaid i'r cod ymgorffori'r hyn yr ymdengys i'r Archwilydd Cyffredinol yn arfer proffesiynol gorau o ran y safonau, gweithdrefnau a thechnegau sydd i'w mabwysiadu wrth gyflawni swyddogaethau o fath a bennir yn is-adran (2).</p>
Mynediad at ddogfennau	Paragraff 17 o Atodlen 8 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006	<p>(1) The Auditor General has a right of access at all reasonable times to every document relating to a relevant person which appears to the Auditor General necessary:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) for the purposes of the Auditor General's examination of any auditable accounts, (b) for the purposes of undertaking studies under section 145A (studies for improving economy etc. in services provided by relevant bodies) or 145C (studies relating to registered social landlords) of the Government of Wales Act 1998, or (c) for the purposes of carrying out, in accordance with any provision made by virtue of this or any other enactment,

Awdurdod	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		<p>other examinations or studies into the economy, efficiency and effectiveness with which a person has used resources in discharging the person's functions.</p> <p>(2) The documents relating to a relevant person to which the right conferred by sub-paragraph (1) applies include (in particular):</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) a document which is in the possession, or under the control, of a person who has received financial assistance from the relevant person by means of a grant, loan or guarantee or as a result of the taking of an interest in any property or body corporate, (b) a document which is in the possession, or under the control, of a person who has supplied goods or services to the relevant person in pursuance of a contract to which the relevant person was party or has supplied goods or services in pursuance of a relevant subcontract, and (c) a document of a description specified in an order made by the Welsh Ministers. <p>(3) The Auditor General may require a person whom the Auditor General thinks has information of the kind mentioned in sub-paragraph (4):</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) to give the Auditor General any assistance, information and explanation which the Auditor General thinks necessary for any of the purposes mentioned in sub-paragraph (1), (b) to attend before the Auditor General in person to give the assistance, information or explanation, or to produce any document which is in the possession, or under the control, of the person and to which the right conferred by that sub-paragraph applies, or (c) to provide any facility which the Auditor General may reasonably require for any of the purposes mentioned in that sub-paragraph. <p>(4) The information referred to in sub-paragraph (3) is information which relates to:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) a relevant person, (b) a document to which the right conferred by sub paragraph (1) applies, or (c) a person who possesses or controls such a document. <p>(5) The Auditor General may, for the purposes of an examination of any auditable accounts, require a relevant person to provide the Auditor General, at times specified by the Auditor General, with accounts of such of the person's transactions as the Auditor General may specify.</p>

Awdurdod	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		<p>Mae'r ddarpariaeth hon yn berthnasol i hawliau mynediad yr Archwilydd Cyffredinol i ddogfennau a gwybodaeth at ddibenion archwilio cyfrifon ac ymchwilio i berformiad. Mae Deddf 2004 hefyd yn gwneud darpariaeth ar wahân ar gyfer mynediad yr Archwilydd Cyffredinol i ddata at ddibenion paru data ac o ran archwilio cyfrifon cyrff llywodraeth leol. Mae Tabl 7 yn darparu rhagor o wybodaeth am swyddogaethau paru data. Gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth am hawliau mynediad yn y daflen 'Hawliau mynediad Archwilydd Cyffredinol Cymru', sydd ar gael ar wefan Archwilio Cymru.</p>
Pwerau eraill	Paragraff 18 o Atodlen 8 i Ddeddf 2006	<p>(1) Where:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the Welsh Ministers are entitled to appoint the auditor of the accounts of any person (other than the Auditor General), and (b) the Auditor General would not otherwise be eligible to be appointed as auditor of those accounts, <p>the Welsh Ministers may, having first consulted the Wales Audit Office, appoint the Auditor General to be auditor of those accounts.</p> <p>(2) If in such a case the auditor is to be appointed annually, the Welsh Ministers may appoint the Auditor General:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) for a year, (b) for two or more years, or (c) indefinitely until further exercise of the power of appointment. <p>(3) The Auditor General may:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) examine, certify or report on a person's accounts, or (b) carry out examinations into the economy, efficiency and effectiveness with which a person has used resources in discharging the person's functions, <p>if provision is made for the Auditor General to do so by an agreement entered into by the person with either the Welsh Ministers or a Minister of the Crown.</p> <p>(3A) But before entering into an agreement under sub paragraph (3), the Welsh Ministers or a Minister of the Crown (as the case may be) must consult the Wales Audit Office.</p> <p>(4) In determining how to exercise functions under paragraph (b) of sub-paragraph (3) the Auditor General must take into account the Audit [Public Accounts] Committee's views as to the examinations which the Auditor General should carry out under that paragraph.</p> <p>Mae (1) yn galluogi Gweinidogion Cymru i benodi'r Archwilydd Cyffredinol fel archwilydd unrhyw gorff cyhoeddus os oes ganddynt y pŵer i benodi, ond ni fyddai ganddynt y pŵer fel</p>

Awdurdod	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
	Adran 9 o Ddeddf 2013	<p>arall i benodi'r Archwilydd Cyffredinol (fel sy'n wir, er enghraifft, gyda chorfforaethau datblygu trefol). Mae (3) yn galluogi'r Archwilydd Cyffredinol i archwilio cyfrifon a gwneud gwaith gwerth am arian drwy gytundeb.</p> <p>(1) Caiff yr Archwilydd Cyffredinol wneud unrhyw beth a fwriedir i hwyluso arfer unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau, neu sy'n ffafriol i'w harfer neu'n gysylltiedig â'u harfer.</p> <p>(2) Ond ni chaiff yr Archwilydd Cyffredinol wneud unrhyw beth sydd yn, neu a allai ddod yn, gyfrifoldeb i Swyddfa Archwilio Cymru, yn rhinwedd paragraffau (a) i (c) o adran 21(2) (darparu adhoddau ar gyfer arfer swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol).</p>
Adroddiadau er budd y cyhoedd	Paragraff 19 o Atodlen 8 i Ddeddf 2006	<p>(1) If the Auditor General thinks that it would be in the public interest to bring to the public's attention a matter coming to the Auditor General's notice in the course of an examination or study to which sub-paragraph (2) applies, the Auditor General may prepare a report on that matter.</p> <p>(2) This sub-paragraph applies to:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) an examination of auditable accounts (other than accounts falling to be examined under paragraph 18(3)(a)), and (b) an examination or study under section 135 or 140 of this Act, section 145 of the Government of Wales Act 1998 (c. 38) (examinations into use of resources by body specified in Schedule 17 to that Act) or section 145A of that Act (studies for improving economy etc. in services provided by relevant bodies), except one undertaken at the request of the body or bodies to which it relates. <p>(3) The Auditor General must, as soon as practicable after preparing a report under sub-paragraph (1), lay the report before the Senedd.</p>
Trosglwyddo etc swyddogaethau Gweinidogion Cymru	Adran 146A o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998	<p>(1) The Welsh Ministers may, with the consent of the Auditor General for Wales, by order provide for any of their supervisory functions in respect of a public body or a registered social landlord:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) to be exercised on their behalf by the Auditor General for Wales; or (b) to be transferred to the Auditor General for Wales. <p>(1A) But before making an order under subsection (1) the Welsh Ministers must consult the Wales Audit Office.</p>

Awdurdod	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		<p>Mae'r ddarpariaeth hon yn caniatáu i Weinidogion Cymru drosglwyddo eu swyddogaethau archwilio, arolygu, adolygu neu astudio eu hunain mewn perthynas â'r cyrff o dan sylw i'r Archwilydd Cyffredinol. Rhaid i'r gorchymyn trosglwyddo gael cydsyniad yr Archwilydd Cyffredinol a chael ei gymeradwyo gan y Senedd.</p>

Swyddfa Archwilio Cymru

- 13 Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn cael ei sefydlu fel corfforaeth yn Rhan 2 o Ddeddf 2013. Mae rhagor o ddarpariaeth yn ymwneud â Swyddfa Archwilio Cymru wedi'i chynnwys yn Atodlen 1 i Ddeddf 2013 ac mae adrannau perthnasol dwy ran y Ddeddf wedi'u cynnwys isod yn **Nhabl 2**.

Tabl 2: darpariaethau sy'n berthnasol i Swyddfa Archwilio Cymru

Awdurdod	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
Ymgorffori Swyddfa Archwilio Cymru	Adran 13 o Ddeddf 2013	(1) Bydd corff corfforaethol o'r enw Swyddfa Archwilio Cymru ("SAC").
Aelodaeth	Paragraff 1 o Atodlen 1 i Ddeddf 2013	(1) Mae SAC i gael 9 aelod. (2) Dyma hwy: (a) 5 person nad ydynt yn gyflogion i SAC ("aelodau anweithredol") (gweler Rhan 2 o'r Atodlen hon), (b) yr Archwilydd Cyffredinol (gweler Rhan 3 o'r Atodlen hon), ac (c) 3 chyflwyniwr i SAC ("yr aelodau sy'n gyflogion") (gweler Rhannau 4 a 5 o'r Atodlen hon).
Penodi aelodau anweithredol ac aelodau sy'n gyflogion	Paragraff 2 o Atodlen 1 i Ddeddf 2013 Paragraff 4 o Atodlen 1 i Ddeddf 2013 Paragraff 5 o Atodlen 1 i Ddeddf 2013	(1) Mae aelodau SAC (ar wahân i'r Archwilydd Cyffredinol) i'w penodi yn unol â darpariaethau'r Atodlen hon. (2) Rhaid gwneud pob penodiad ar sail teilyngdod. (1) Mae aelodau anweithredol i'w penodi gan y Cynulliad Cenedlaethol. (2) Rhaid i benodiadau a wneir o dan is-baragraff (1) gael eu gwneud ar sail canlyniadau cystadleuaeth deg ac agored. (1) Mae cadeirydd ar SAC i'w benodi gan y Cynulliad Cenedlaethol o blith yr aelodau anweithredol. (2) Ond cyn penodi'r cadeirydd rhaid ymgynghori â'r Prif Weinidog. (3) Caiff y Cynulliad Cenedlaethol estyn penodiad o dan y paragraff hwn yn unol â'r weithdrefn sy'n ofynnol ar gyfer y penodiad gwreiddiol.

Awdurdod	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
	Paragraff 15 o Atodlen 1 i Ddeddf 2013	<p>(1) Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol argymhell person i'r aelodau anweithredol i'w benodi o dan y paragraff hwn.</p> <p>(2) Rhaid i'r aelodau anweithredol:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) (a) penodi'r person hwnnw, neu b) (b) ei gwneud yn ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol argymhell person arall (os felly bydd yr is-baragraff hwn yn gymwys dro ar ôl tro hyd nes bod rhywun wedi ei benodi'n aelod).
	Paragraff 16 o Atodlen 1 i Ddeddf 2013	<p>(1) Rhaid i SAC gynnal pleidlais o'i staff at ddiben penodi person neu bersonau, yn ôl y digwydd, o dan y paragraff hwn.</p> <p>(2) Mae'r aelodau etholedig i'w penodi gan yr aelodau anweithredol yn unol â chanlyniad y bleidlais.</p>
Statws	Paragraff 3 o Atodlen 1 i Ddeddf 2013	<p>(1) Nid yw SAC nac unrhyw un o'i haelodau i'w hystyried neu ei hystyried:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) (a) yn was neu'n asiant i'r Goron, na b) (b) yn mwynhau unrhyw statws, imiwnedd na braint sydd gan y Goron. <p>(2) Ond ystyrir bod aelodau SAC yn weision y Goron at ddibenion Deddf Cyfrinachau Swyddogol 1989.</p> <p>(3) Nid yw eiddo SAC i'w hystyried yn eiddo i'r Goron neu'n eiddo sy'n cael ei ddal ar ran y Goron.</p>
Pwerau	Adran 14 o Ddeddf 2013	Caiff SAC wneud unrhyw beth (gan gynnwys caffael neu waredu unrhyw eiddo neu hawliau a derbyn rhoddion ar ffurf arian neu eiddo arall) a fwriedir i hwyluso arfer unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau, neu sy'n ffafriol i'w harfer neu'n gysylltiedig â'u harfer.
Effeithlonrwydd	Adran 15 o Ddeddf 2013	Rhaid i SAC anelu at gyflawni ei swyddogaethau yn effeithlon ac yn gosteffeithiol.
Swyddogaethau	Adran 17 o Ddeddf 2013	<p>(1) Rhaid i SAC, yn y modd hwnnw y mae'n ei hystyried yn briodol, fonitro sut y mae'r Archwilydd Cyffredinol yn arfer ei swyddogaethau.</p>

Awdurdod	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
	<p>Adran 18 o Ddeddf 2013</p> <p>Adran 19 o Ddeddf 2013</p>	<p>(2) Caiff SAC ddarparu cyngor i'r Archwilydd Cyffredinol ynghylch arfer ei swyddogaethau.</p> <p>(3) Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol roi sylw i unrhyw gyngor a roddir iddo.</p> <p>(1) Caniateir i'r Archwilydd Cyffredinol ddirprwyo unrhyw un neu ragor o swyddogaethau'r swydd honno i:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Cyflogai i SAC, b) Person sy'n darparu gwasanaethau i SAC, neu c) Cyflogai i SAC a pherson sy'n darparu gwasanaethau i SAC, yn gweithredu ar y cyd. <p>(1) Caniateir i drefniadau gael eu gwneud rhwng SAC ac awdurdod perthnasol ar gyfer y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) bod unrhyw un neu ragor o swyddogaethau'r awdurdod i gael ei harfer neu eu harfer gan SAC neu gan gyflogai i SAC; b) bod unrhyw un neu ragor o swyddogaethau'r awdurdod i gael ei harfer neu eu harfer gan yr Archwilydd Cyffredinol; c) bod gwasanaethau technegol, proffesiynol neu weinyddol yn cael eu darparu: <ul style="list-style-type: none"> (i) gan SAC i'r awdurdod, neu at ddibenion yr awdurdod, (ii) gan yr awdurdod neu ar ei ran, i SAC, neu (iii) gan yr awdurdod neu ar ei ran i'r Archwilydd Cyffredinol[.]
Staff	Paragraff 22 o Atodlen 1 i Ddeddf 2013	<p>(1) Caiff SAC gyflogi staff.</p> <p>(2) Ni all person gael ei benodi yn aelod o staff SAC os yw'r person wedi ei anghymhwys o ragh cael ei benodi ar unrhyw un o'r seiliau a bennir yn Rhan 6 o'r Atodlen hon.</p> <p>(3) Bydd person yn peidio â bod yn aelod o staff SAC os yw'r person wedi ei anghymhwys o ragh cael ei benodi ar unrhyw un o'r seiliau a bennir yn Rhan 6 o'r Atodlen hon.</p> <p>(4) Bydd staff SAC yn cael eu cyflogi ar y telerau hynny y caniateir i SAC eu penderfynu.</p> <p>(5) Ni chaiff person sy'n gyflogai i SAC ddal unrhyw swydd y caniateir penodi person iddi, argymhell person ar ei chyfer neu enwebu person ar ei chyfer gan neu ar ran y Goron, y Cynulliad Cenedlaethol neu Gomisiwn y Cynulliad Cenedlaethol.</p> <p>Nid yw aelod o staff SAC i'w ystyried—</p>

Awdurdod	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
	Paragraff 23 o Atodlen 1 i Ddeddf 2013	<p>a) Yn was neu'n asiant i'r Goron, neu b) Yn mwynhau unrhyw statws, imiwnedd na braint sydd gan y Goron.</p> <p>Ond ystyriod bod aelod o staff SAC yn was y Goron at ddibenion Deddf Cyfrinachau Swyddogol 1989.</p>
	Paragraff 24 o Atodlen 1 i Ddeddf 2013	

Paratoi ac archwilio cyfrifon (ac eithrio cyrff llywodraeth leol)

- 12 Mae **Tabl 3** isod yn crynhoi'r ddeddfwriaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol i gyrrf nad ydynt yn gysylltiedig â llywodraeth leol baratoi cyfrifon i'w harchwilio gan yr Archwilydd Cyffredinol.
- 13 Mae'r rhan fwyaf o'r cyfrifon a restrir yn **Nhabl 3** yn cael eu harchwilio drwy statud yn hytrach na thrwy gytundeb. Fel arfer, mae'r statudau hyn yn ei gwneud yn ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol archwilio, ardystio ac adrodd ar y cyfrifon a'u gosod gerbron y Senedd. Mae'n rhaid i unrhyw gyfrifon sy'n cael eu cyflwyno yn y modd hwn gael eu cyhoeddi gan y Senedd yn rhinwedd Adran 144 o Ddeddf 2006, ac mae Adran 143 yn eu rhoi o fewn cylch gwaith Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus y Senedd.
- 14 O dan Adran 144 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998, caiff Gweinidogion Cymru, drwy orchymyn, wneud darpariaeth ar gyfer cyfrifon ac archwilio unrhyw gorff cyhoeddus a restrir yn Atodlen 17 i'r Ddeddf honno. Caiff Gweinidogion hefyd ychwanegu rhai cyrff cyhoeddus at yr atodlen honno trwy orchymyn yn amodol ar gymeradwyaeth gan y Cynulliad Cenedlaethol. Gellir defnyddio'r ddarpariaeth hon i ymestyn cylch gwaith yr Archwilydd Cyffredinol, er enghraifft, i gorfforaethau addysg bellach neu addysg uwch neu gwmniau 'dielw'¹ yn sector cyhoeddus Cymru. Roedd y cyrff cyhoeddus yn **Nhabl 3** a oedd yn bodoli cyn i'r Cynulliad Cenedlaethol gael ei sefydlu yn 1999, hyd yr adeg honno, yn cael eu harchwilio gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol. Trosglwyddwyd yr archwiliadau hynny i'r

¹ Mae Adran 482 o Ddeddf Cwmniau 2006 yn eithrio 'cwmniau dielw' yn y sector cyhoeddus o ofynion Rhan 16 o'r Ddeddf honno, os ydynt yn cael eu harchwilio gan yr Archwilydd Cyffredinol drwy gytundeb o dan baragraff 18 o Atodlen 8 i Ddeddf 2006, neu drwy orchymyn o dan Adran 144 o Ddeddf 1998.

Archwilydd Cyffredinol drwy Orchymyn yn y Cyfrin Gyngor o dan Adran 22 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998.²

- 15 Mae cyrff y GIG yng Nghymru yn cael eu harchwilio o dan Adran 61 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol, wrth archwilio'r cyfrifon, fodloni ei hun fod y corff o dan sylw wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau darbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran y ffordd mae'n defnyddio ei adnoddau. Nid yw'r gofyniad hwn yn berthnasol i gyrrff eraill a restir yn **Nhabl 3**.

² Mae Adran 22 o Ddeddf 1998 bellach wedi cael ei diddymu, ond mae'r gorchmynion a wnaed dani'n parhau i fod yn weithredol, ac ystyri'r iddynt gael eu gwneud o dan Adran 58 o Ddeddf 2006.

Tabl 3: cyfrifon sy'n cael eu harchwilio gan yr Archwilydd Cyffredinol

Cyfrifon	Awdurdod i'w paratoi	Cyhoeddi cyfarwyddyd ar gyfer y cyfrifon gan	Awdurdod i'w harchwilio	Wedi'u gosod gerbron y Senedd?
Gweinidogion Cymru	Adran 131 o Ddeddf 2006	Y Trysorlys	Adran 131 o Ddeddf 2006	Do
Cronfa Gyfunol Cymru	Adran 132 o Ddeddf 2006	Y Trysorlys	Adran 132 o Ddeddf 2006	Do
Comisiwn y Senedd	Adran 137 o Ddeddf 2006	Y Trysorlys	Adran 137 o Ddeddf 2006	Do
Cyfrif Llywodraeth Cymru gyfan (paratowyd gan Weinidogion Cymru)	Adran 141 o Ddeddf 2006	Y Trysorlys	Adran 142 o Ddeddf 2006	Do
Cronfa Pensiyau Aelodau'r Senedd	Rheoliadau Cynlluniau Pensiwn Galwedigaethol (Gofyniad i dderbyn Cyfrifon Archwiliadig a Datganiad gan yr Archwilydd) 1996	Amherthnasol – mae'r ymddiriedolwyr wedi dewis paratoi cyfrifon yn unol â'r Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar gyfer Adroddiadau Ariannol Cynlluniau Pensiwn	Paragraff 18 o Atodlen 8 i Ddeddf 2006	Do (gan yr ymddiriedolwr)
Cyngor Celfyddydau Cymru	Erthygl 11 o Siarter Frenhinol y Cyngor a Rheoliadau Elusennau (Cyfrifon ac Adroddiadau) 2008	Gweinidogion Cymru (wedi'i gymeradwyo gan y Trysorlys)	Erthygl 11 o Siarter Frenhinol y Cyngor	Do

Cyfrifon	Awdurdod i'w paratoi	Cyhoeddi cyfarwyddyd ar gyfer y cyfrifon gan	Awdurdod i'w harchwilio	Wedi'u gosod gerbron y Senedd?
Dewis Gyrfa	Adran 394 o Ddeddf Cwmnïau 2006		Paragraff 18 o Atodlen 8 i Ddeddf 2006	Naddo
Cyngor Gofal Cymru	Paragraff 16 o Atodlen 2 i Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016	Gweinidogion Cymru	Paragraff 16 o Atodlen 2 i Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016	Naddo
Cyrrf elusennol ag ymddiriedolwyr awdurdod lleol	Rheoliadau Elusennau (Cyfrifon ac Adroddiadau) 2008	Amherthnasol – mae'r ymddiriedolwyr yn paratoi cyfrifon yn unol â'r Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar gyfer Cyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau	Adran 19 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013	Naddo
Comisiynydd Plant Cymru	Paragraff 7 o Atodlen 2 i Ddeddf Safonau Gofal 2000	Gweinidogion Cymru (gyda chydsyniad y Trysorlys)	Paragraff 9 o Atodlen 2 i Ddeddf Safonau Gofal 2000	Do
Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru	Paragraff 10 o Atodlen 1 i Ddeddf Comisiynydd Pobl Hŷn (Cymru) 2006	Gweinidogion Cymru (gyda chydsyniad y Trysorlys)	Paragraff 12 o Atodlen 1 i Ddeddf Comisiynydd Pobl Hŷn (Cymru) 2006	Do

Cyfrifon	Awdurdod i'w paratoi	Cyhoeddi cyfarwyddyd ar gyfer y cyfrifon gan	Awdurdod i'w harchwilio	Wedi'u gosod gerbron y Senedd?
Cyngor y Gweithlu Addysg	Paragraff 21 o Atodlen 1 i Ddeddf Addysg (Cymru) 2014	Gweinidogion Cymru	Paragraff 21 o Atodlen 1 i Ddeddf Addysg (Cymru) 2014	Do
Estyn	Paragraff 5 o Atodlen 6 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998	Y Trysorlys	Paragraff 6 o Atodlen 6 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998	Do
Arian a gedwir dan ymddiried gan gyrrf y GIG yng Nghymru	Rheoliadau Elusennau (Cyfrifon ac Adroddiadau) 2008	Amherthnasol – mae'r ymddiriedolwyr yn paratoi cyfrifon yn unol â'r Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar gyfer Cyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau	Adran 150 o Ddeddf Elusennau 2011	Naddo
Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ar gyfer Cymru	Paragraff 20 o Atodlen 2 i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015	Gweinidogion Cymru (gyda chydsyniad y Trysorlys)	Paragraff 21 o Atodlen 2 i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015	Do
Addysg a Gwella Iechyd Cymru (awdurdod iechyd arbennig)	Rheoliad 17 o Reoliadau Addysg a Gwella Iechyd Cymru 2017	Gweinidogion Cymru (wedi'i gymeradwyo gan y Trysorlys)	Adran 61 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004	Do

Cyfrifon	Awdurdod i'w paratoi	Cyhoeddi cyfarwyddyd ar gyfer y cyfrifon gan	Awdurdod i'w harchwilio	Wedi'u gosod gerbron y Senedd?
Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru	Paragraff 16 o Atodlen 1 i Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992	Gweinidogion Cymru	Paragraff 16 o Atodlen 1 i Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992	Do
Hybu Cig Cymru	Adran 394 o Ddeddf Cwmnïau 2006		Paragraff 18 o Atodlen 8 i Ddeddf 2006	Naddo
Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru	Adran 19 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013	Gweinidogion Cymru (wedi'i gymeradwyo gan y Trysorlys)	Adran 19 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiae th) (Cymru) 2013	Do
Byrddau Iechyd Lleol	Paragraff 3 o Atodlen 9 i Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006	Gweinidogion Cymru	Adran 61 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004	Do
Cyfrifon cryno cyrrf y GIG(paratowyd gan Weinidogion Cymru)	Paragraff 5 o Atodlen 9 i Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006	Y Trysorlys	Paragraff 5 o Atodlen 9 i Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006	Do (gan Weinidogion)
Ymddiriedolaethau 'r GIG	Paragraff 3 o Atodlen 9 i Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd	Gweinidogion Cymru (wedi'i	Adran 61 o Ddeddf Archwilio	Do

Cyfrifon	Awdurdod i'w paratoi	Cyhoeddi cyfarwyddyd ar gyfer y cyfrifon gan	Awdurdod i'w harchwilio	Wedi'u gosod gerbron y Senedd?
	Gwladol (Cymru) 2006	gymeradwyo gan y Trysorlys)	Cyhoeddus (Cymru) 2004	
Llyfrgell Genedlaethol Cymru	Adran 9 o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992	Gweinidogion Cymru (gyda chydsyniad y Trysorlys)	Adran 9 o Ddeddf Amgueddfeyd d ac Orielau 1992	Do
Cronfa Pensiynau'r Llyfrgell Genedlaethol	Rheoliadau Cynlluniau Pensiwn Galwedigaethol (Gofyniad i dderbyn Cyfrifon Archwiliadig a Datganiad gan yr Archwilydd) 1996	Amherthnasol – mae'r ymddiriedolwyr yn paratoi cyfrifon yn unol â'r Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar gyfer Adroddiadau Ariannol Cynlluniau Pensiwn	Paragraff 18 o Atodlen 8 i Ddeddf 2006	Naddo
Amgueddfeydd ac Orielau Cenedlaethol Cymru	Adran 9 o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992	Gweinidogion Cymru (gyda chydsyniad y Trysorlys)	Adran 9 o Ddeddf Amgueddfeyd d ac Orielau 1992	Do
Corff Adnoddau Naturiol Cymru	Paragraff 23 o'r Atodlen i Orchymyn Corff Adnoddau Naturiol Cymru (Sefydlu) 2012	Gweinidogion Cymru	Paragraff 23 o'r Atodlen i Orchymyn Corff Adnoddau Naturiol Cymru (Sefydlu) 2012	Do

Cyfrifon	Awdurdod i'w paratoi	Cyhoeddi cyfarwyddyd ar gyfer y cyfrifon gan	Awdurdod i'w harchwilio	Wedi'u gosod gerbron y Senedd?
Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru	Paragraff 16 o Atodlen 1 i Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005 ³	Y Trysorlys	Paragraff 17 o Atodlen 1 i Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005	Do
Cymwysterau Cymru	Paragraff 32 o Atodlen 1 i Ddeddf Cymwysterau Cymru 2015	Gweinidogion Cymru	Paragraff 33 o Atodlen 1 i Ddeddf Cymwysterau Cymru 2015	Do
Sector Development Wales Partnership	Adran 394 o Ddeddf Cwmnïau 2006		Paragraff 18 o Atodlen 8 i Ddeddf 2006	Naddo
Cyngor Chwaraeon Cymru	Erthygl 15 o Siarter Frenhinol y Cyngor	Gweinidogion Cymru (wedi'i gymeradwyo gan y Trysorlys)	Paragraff 18 o Atodlen 8 i Ddeddf 2006	Do (gan y Cyngor)
Paneli Cynllunio Strategol	Paragraff 21 o Atodlen 2A i Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 (wedi'i fewnosod gan Ddeddf Cynllunio (Cymru) 2015)	Gweinidogion Cymru	Paragraff 21 o Atodlen 2A i Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004	Naddo (ond mae'n rhaid anfon datganiad o gyfrifon wedi'i ardystio ac adroddiad arnynt at (a) yr awdurdodau cynllunio lleol

³ Yn 2017, cyflwynwyd Bil a fydd yn ailddeddfu'r darpariaethau hyn. Mae'r Bil wedi parhau ar ei ffordd drwy'r Cynulliad yn ystod 2018 ac mae'n debygol y bydd yn cael ei basio yn 2019.

Cyfrifon	Awdurdod i'w paratoi	Cyhoeddi cyfarwyddyd ar gyfer y cyfrifon gan	Awdurdod i'w harchwilio	Wedi'u gosod gerbron y Senedd?
				cyfansoddol a (b) Gweinidogion Cymru)
Ymddiriedolaeth Cyngor Chwaraeon Cymru	Rheoliadau Elusennau (Cyfrifon ac Adroddiadau) 2008	Amherthnasol – mae'n ofynnol i ymddiriedolwyr baratoi cyfrifon yn unol â'r Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar gyfer Cyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau	Paragraff 18 o Atodlen 8 i Ddeddf 2006	Naddo
Comisiynydd y Gymraeg	Paragraff 18 o Atodlen 1 i Fesur y Gymraeg (Cymru) <u>2011</u>	Gweinidogion Cymru (gyda chydsyniad y Trysorlys)	Paragraff 19 o Atodlen 1 i Fesur y Gymraeg (Cymru) <u>2011</u>	Do
Ardrethu annomestig Cymru (paratowyd gan Weinidogion Cymru)	Paragraff 1 o Atodlen 8 i Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988	Y Trysorlys	Paragraff 1 o Atodlen 8 i Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988	Do
Awdurdod Cyllid Cymru	Adran 29 o Ddeddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016	Gweinidogion Cymru	Adran 31 o Ddeddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016	Do
Datganiad Awdurdod Cyllid Cymru	Adran 29 o Ddeddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016	Gweinidogion Cymru	Adran 31 o Ddeddf Casglu a	Do

Cyfrifon	Awdurdod i'w paratoi	Cyhoeddi cyfarwyddyd ar gyfer y cyfrifon gan	Awdurdod i'w harchwilio	Wedi'u gosod gerbron y Senedd?
			Rheoli Trethi (Cymru) 2016	

Archwiliadau gwerth am arian/perfformiad (ac eithrio cyrff llywodraeth leol)

16 Mae **Tabl 4** isod yn crynhoi'r statudau sy'n galluogi'r Archwilydd Cyffredinol i gynnal archwiliadau perfformiad neu werth am arian o gyrrf nad ydynt yn gysylltiedig â llywodraeth leol yng Nghymru. Mae'r ddeddfwriaeth yn cyfeirio at y rhain yn aml fel ymchwiliadau i ddarbodaeth effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd. O safbwyt sector y GIG, mae'r ddeddfwriaeth yn gosod dyletswyddau cydfuddiannol i gydweithredu a rhannu gwybodaeth ar yr Archwilydd Cyffredinol, y Comisiwn Ansawdd Gofal a Gweinidogion Cymru (Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru).⁴ Nod hyn yw hwyluso gwaith trawsffiniol.

Tabl 4: awdurdod i wneud gwaith archwilio gwerth am arian/perfformiad ac eithrio cyrff llywodraeth leol

Corff	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
Gweinidogion Cymru a'r Cwnsler Cyffredinol	Adran 135 o Ddeddf 2006	<p>(1) The Auditor General may carry out examinations into the economy, efficiency and effectiveness with which the Welsh Ministers and the Counsel General have used their resources in discharging their functions.</p> <p>(2) Subsection (1) does not entitle the Auditor General to question the merits of the policy objectives of the Welsh Ministers or the Counsel General.</p> <p>(3) In determining how to exercise functions under this section the Auditor General must take into account the views of the</p>

⁴ Adrannau 62 a 64 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004, Adran 145(3) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 ac Atodlen 3 i Orchymyn Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2008 (Cychwyn Rhif 9, Diwygiadau Canlyniadol a Darpariaethau Darfodol, Trosiannol ac Arbed) 2009.

Corff	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		<p>[Public Accounts] Committee as to the examinations to be carried out under this section.</p> <p>(4) The Auditor General may lay before the Senedd a report of the results of any examination carried out under this section.</p>
Comisiwn y Cynulliad	Adran 140 o Ddeddf 2006	<p>(1) The Auditor General may carry out examinations into the economy, efficiency and effectiveness with which the Senedd Commission has used its resources in discharging its functions.</p> <p>(2) Subsection (1) does not entitle the Auditor General to question the merits of the policy objectives of the Senedd Commission.</p> <p>(3) In determining how to exercise functions under this section the Auditor General must take into account the views of the [Public Accounts] Committee as to the examinations to be carried out under this section.</p> <p>(4) The Auditor General may lay before the Senedd a report of the results of any examination carried out under this section.</p>
Cyrff a noddir gan Weinidogion Cymru, cyrff GIG Cymru a rhai cyrff eraill ac eithrio cyrff llywodraeth leol	Adran 145 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998	<p>(1) The Auditor General for Wales may carry out examinations into the economy, efficiency and effectiveness with which a body or office specified in Schedule 17 has used its resources in discharging its functions.</p> <p>(2) Subsection (1) shall not be construed as entitling the Auditor General for Wales to question the merits of the policy objectives of any body or office in respect of which an examination is carried out.</p> <p>(3) In determining how to exercise his functions under this section, the Auditor General for Wales shall take into account the views of the {Public Accounts} Committee as to the examinations which he should carry out under this section.</p> <p>(4) The Auditor General for Wales may lay before the Assembly a report of the results of any examination carried out by him under this section.</p> <p>Nid yw'r adran hon yn lleihau'r pŵer a roddir i Archwilydd Cyffredinol Cymru gan baragraff 18(3)(b) o Atodlen 8 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (cytundeb rhwng unigolyn a Gweinidogion Cymru ac ati i ganiatâu i'r Archwilydd Cyffredinol ymchwilio i'r swyddogaethau a gyflawnir gan yr unigolyn hwnnw).</p>

Corff	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
<p>Pob corff cyhoeddus lle mae'r Archwilydd Cyffredinol yn cyflawni swyddogaethau ac eithrio cyrff Ilywodraeth leol a landlordiaid cymdeithasol cofrestredig</p>	<p>Adran 145A o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998</p>	<p>(1) The Auditor General for Wales may undertake or promote studies designed to enable him to make recommendations for improving economy, efficiency and effectiveness in the discharge of the functions of any relevant body or bodies.</p> <p>(2) The Auditor General for Wales may also undertake or promote other studies relating to the provision of services by any relevant body or bodies.</p> <p>(3) Subsections (1) and (2) do not entitle the Auditor General for Wales to question the merits of the policy objectives of any relevant body.</p> <p>(4) In determining how to exercise his functions under this section, the Auditor General for Wales shall take into account the views of the {Public Accounts} Committee as to the studies which he should undertake or promote under this section.</p> <p>(5) For the purposes of this section each of the following is a 'relevant body':</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) a person who prepares accounts or statements of accounts falling to be examined by the Auditor General for Wales in accordance with any provision made by or under this or any other Act; (b) any other person (other than a local government body in Wales) in relation to whom, by virtue of provision made by or under this or any other Act, the Auditor General for Wales carries out examinations or studies relating to the economy, efficiency and effectiveness with which that person has used his resources in discharging his functions; (c) a person (other than a registered social landlord in Wales) in respect of whom the Auditor General for Wales has functions by virtue of provision made under section 146A. <p>(6) Where the Auditor General for Wales undertakes or promotes a study under this section he may arrange for a report containing:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the results of the study; and (b) his recommendations (if any), <p>to be laid before the Assembly.</p>

Corff	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth								
Cyrff addysg	Adran 145B o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998	<p>(1) The Auditor General for Wales may undertake studies designed to enable him to make recommendations for improving economy, efficiency and effectiveness in the discharge of the functions of a body specified in the first column of the Table, if requested to do so by the body (or one of the bodies) specified in relation to it in the second column of the Table.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Subject of study</th><th>Requesting body</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>The governing body of an institution in Wales within the higher education sector.</td><td>The governing body or the Higher Education Funding Council for Wales.</td></tr> <tr> <td>The governing body of an institution in Wales receiving financial support under section 86 of the Education Act 2005 from the Higher Education Funding Council for Wales.</td><td>The governing body or the Higher Education Funding Council for Wales</td></tr> <tr> <td>The governing body of an institution in Wales within the further education sector.</td><td>The governing body or the [Welsh Ministers].</td></tr> </tbody> </table>	Subject of study	Requesting body	The governing body of an institution in Wales within the higher education sector.	The governing body or the Higher Education Funding Council for Wales.	The governing body of an institution in Wales receiving financial support under section 86 of the Education Act 2005 from the Higher Education Funding Council for Wales.	The governing body or the Higher Education Funding Council for Wales	The governing body of an institution in Wales within the further education sector.	The governing body or the [Welsh Ministers].
Subject of study	Requesting body									
The governing body of an institution in Wales within the higher education sector.	The governing body or the Higher Education Funding Council for Wales.									
The governing body of an institution in Wales receiving financial support under section 86 of the Education Act 2005 from the Higher Education Funding Council for Wales.	The governing body or the Higher Education Funding Council for Wales									
The governing body of an institution in Wales within the further education sector.	The governing body or the [Welsh Ministers].									
Landlordiaid cymdeithasol cofrestredig	Adran 145C o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998	(1) The Welsh Ministers and the Auditor General for Wales may agree on one or more programmes of studies designed to enable the Auditor General for Wales to make recommendations for improving economy, efficiency and								

Corff	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		<p>effectiveness in the discharge of the functions of registered social landlords.</p> <p>(2) If a programme is agreed, the Auditor General for Wales shall ensure that studies giving effect to the programme are undertaken by him.</p> <p>(3) It shall be a term of every such programme that the Welsh Ministers pay to the Wales Audit Office a sum in respect of the costs incurred (which may not exceed the full cost incurred in undertaking the programme), in accordance with a scheme for charging fees prepared under section 24 of the Public Audit (Wales) Act 2013.</p> <p>(4) This section does not entitle the Auditor General for Wales to question the merits of the policy objectives of a registered social landlord.</p> <p>(5) Where a study is undertaken under this section by the Auditor General for Wales or on his behalf, he may arrange for a report containing:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the results of the study; and (b) his recommendations (if any), <p>to be laid before the Assembly.</p>
Estyn	Paragraff 8 o Atodlen 6 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998	<p>(1) The Auditor General for Wales may carry out examinations into the economy, efficiency and effectiveness with which the Chief Inspector has used the resources of the Office of the Chief Inspector in discharging [his/her] functions.</p> <p>(2) Sub-paragraph (1) shall not be construed as entitling the Auditor General for Wales to question the merits of the policy objectives of the Chief Inspector.</p> <p>(3) In determining how to exercise his functions under this paragraph, the Auditor General for Wales shall take into account the views of the [Public Accounts] Committee as to the examinations which he should carry out under this paragraph.</p> <p>(4) The Auditor General for Wales may lay before the Assembly a report of the results of any examination carried out by him under this paragraph.</p>
Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ar gyfer Cymru	Paragraff 22 o Atodlen 2 i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r	<p>(1) Caiff Archwilydd Cyffredinol Cymru archwilio darbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd y defnydd a wnaed o adnoddau wrth gyflawni swyddogaethau'r Comisiynydd.</p>

Corff	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
	Dyfodol (Cymru) 2015	<p>(2) Ond nid oes gan yr Archwilydd Cyffredinol yr hawl i gwestiynu teilyngdod amcanion polisi'r Comisiynydd.</p> <p>(3) Cyn cynnal archwiliad o dan y paragraff hwn, rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) ymgynghori â Phwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus y Cynulliad Cenedlaethol, a (b) ystyried barn y Pwyllgor o ran a ddylid cynnal archwiliad ai peidio. <p>(4) Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) cyn gynted ag sy'n rhesymol ymarferol, gyhoeddi adroddiad ar ganlyniadau archwiliad a gyflawnir dan y paragraff hwn, a b) (b) gosod copi o'r adroddiad gerbron y Cynulliad Cenedlaethol.
Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru	Paragraff 20 o Atodlen 1 i Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019	<p>20(1) The Auditor General for Wales may carry out examinations into the economy, efficiency and effectiveness with which the Ombudsman has used his resources in discharging his functions.</p> <p>(2) Sub-paragraph (1) is not to be construed as entitling the Auditor General for Wales to question the merits of the policy objectives of the Ombudsman.</p> <p>(3) In determining how to discharge his functions under this paragraph, the Auditor General for Wales must take into account the views of the {Public Accounts} Committee as to the examinations which he should carry out.</p> <p>(4) The Auditor General for Wales may lay before the Assembly a report of the results of any examination carried out by him under this paragraph.</p>
Comisiynydd Plant Cymru	Paragraff 11 o Atodlen 2 i Ddeddf Safonau Gofal 2000	<p>(1) The Auditor General for Wales may carry out examinations into the economy, efficiency and effectiveness with which the Commissioner has used the resources of the Commissioner's Office in discharging his functions.</p> <p>(2) Sub-paragraph (1) shall not be construed as entitling the Auditor General for Wales to question the merits of the policy objectives of the Commissioner.</p> <p>(3) In determining how to exercise his functions under this paragraph, the Auditor General for Wales shall take into account the views of the [Public Accounts] Committee as to</p>

Corff	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		<p>the examinations which he should carry out under this paragraph.</p> <p>(4) The Auditor General for Wales may lay before the Assembly a report of the results of any examination carried out by him under this paragraph.</p>
Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru	Paragraff 13 o Atodlen 1 i Ddeddf Comisiynydd Pobl Hŷn (Cymru) 2006	<p>(1) The Auditor General for Wales may carry out examinations into the economy, efficiency and effectiveness with which the Commissioner has used his resources in discharging his functions.</p> <p>(2) Sub-paragraph (1) is not to be construed as entitling the Auditor General for Wales to question the merits of the policy objectives of the Commissioner.</p> <p>(3) In determining how to discharge his functions under this paragraph, the Auditor General for Wales must take into account the views of the {Public Accounts} Committee as to the examinations which he should carry out.</p> <p>(4) The Auditor General for Wales may lay before the Assembly a report of the results of any examination carried out by him under this paragraph.</p>
Cymwysterau Cymru	Paragraff 35 o Atodlen 1 i Ddeddf Cymwysterau Cymru 2015	<p>(1) Caiff Archwilydd Cyffredinol Cymru gynnal ymchwiliadau i ddarbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd y defnydd sydd wedi ei wneud o adnoddau wrth gyflawni swyddogaethau Cymwysterau Cymru.</p> <p>(2) Nid yw is-baragraff (1) i'w ddehongli fel pe bai'n rho'i'r hawl i Archwilydd Cyffredinol Cymru gwestiynu rhinweddau amcanion polisi Cymwysterau Cymru.</p>
Awdurdod Cyllid Cymru (ACC)	Adran 32 o Ddeddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016	<p>(1) Caiff Archwilydd Cyffredinol Cymru gynnal archwiliadau o' graddau y defnyddiwyd adnoddau yn ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol wrth gyflawni swyddogaethau ACC.</p> <p>(2) Ond nid yw hynny yn rho'i'r hawl i Archwilydd Cyffredinol Cymru gwestiynu rhinweddau amcanion polisi ACC.</p> <p>(3) Cyn cynnal archwiliad rhaid i Archwilydd Cyffredinol Cymru:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) ymgynghori â Chynulliad Cenedlaethol Cymru, a (b) ystyried barn Cynulliad Cenedlaethol Cymru o ran a ddylid cynnal archwiliad ai peidio.

Archwilio, astudio, asesu ac arolygu llywodraeth leol

- 17 Mae'r trefniadau statudol ar gyfer archwilio cyrff llywodraeth leol yng Nghymru wedi'u hamlinellu yn Rhan 2 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004. Mae cyrff llywodraeth leol yn cael eu diffinio yn Adran 12 o Ddeddf 2004 ac maent yn cynnwys awdurdodau parciau cenedlaethol, comisiynwyr heddlu a throseddu, prif gwnstabliaid, awdurdodau Tân ac achub, a chynghorau cymuned, yn ogystal â Chynghorau Sir a Chynghorau Bwrdeistref Sirol.
- 18 Mae dyletswyddau'r Archwilydd Cyffredinol yn cael eu hamlinellu yn Adran 17 o Ddeddf 2004. Ymhlið pethau eraill, mae Adran 17 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol fodloni ei hun, drwy archwilio'r cyfrifon a dulliau eraill, fod y cyrff o dan sylw wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau darbodaeth, effeithlonddeb ac effeithiolwydd o ran y ffordd maent yn defnyddio adnoddau – mewn geiriau eraill, i ddod i gasgliad ar drefniadau o'r fath. O dan yr adran hon, gall yr Archwilydd Cyffredinol ategu ei ymchwiliad o'r cyfrifon â gwaith pellach i ymchwilio'n benodol i drefniadau ar gyfer sicrhau gwerth am arian. Pan fydd hynny'n berthnasol, caiff yr Archwilydd Cyffredinol hefyd ddefnyddio gwaith arall i lywio ei gasgliadau, megis gwaith astudiaethau a wneir o dan Adran 41 o Ddeddf 2004 (gweler isod).
- 19 Mae Rhan 2 o Ddeddf 2004 hefyd yn amlinellu pwerau a dyletswyddau'r Archwilydd Cyffredinol i gynnal astudiaethau mewn cysylltiad â chyrff llywodraeth leol yng Nghymru. Adran 41 yw'r ddarpariaeth sy'n cael ei defnyddio amlaf, ac mae'n ei gwneud yn ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol gynnal astudiaethau wedi'u cynllunio i'w alluogi i wneud argymhellion ar gyfer, ymseg pethau eraill, gwella gwerth am arian wrth ddarparu gwasanaethau.
- 20 Ac eithrio awdurdodau Tân, o 2021-22, mae trefniadau 'gwella' Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 wedi'u diddymu gan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Yn hytrach, mae rhan 6 o Ddeddf 2021 yn rhoi dyletswydd ar 'brif gynghorau' (cynghorau sir a bwrdeistref sirol) i adolygu eu perfformiad yn gyson, i hunanasesu eu perfformiad ac i drefnu asesiad perfformiad gan banel.
- 21 Mae Adran 91 o Ddeddf 2021 yn rhoi dyletswydd ar brif gynghorau i adrodd am eu perfformiad bob blwyddyn ariannol. Mae'n rhaid cynnal yr adroddiad hunanasesu "cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol honno". Wedyn mae'n rhaid anfon yr adroddiad at Archwilydd Cyffredinol Cymru o fewn pedair wythnos i'w wneud.
- 22 Mae Adran 92 o Ddeddf 2021 yn rhoi dyletswydd ar brif gynghorau i drefnu asesiad perfformiad gan banel unwaith bob cylch etholiadol. "Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl gwneud yr adroddiad rhaid i'r panel ei anfon at Archwilydd Cyffredinol Cymru".
- 23 Mae Adran 95 o Ddeddf 2021 yn rhoi pwerau "arolygiad arbennig" newydd i Archwilydd Cyffredinol Cymru pan fo'n "yn ystyried bod prif gyngor yn methu, neu y gallai fod yn methu, â bodloni'r gofynion perfformiad". Mae'r arolygiadau arbennig

hyn yn ei gwneud yn ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol asesu i ba raddau mae cyngorau'n bodloni'r gofynion hynny. Caiff Gweinidogion Cymru ofyn i'r Archwilydd Cyffredinol ystyried pa un a chynnal arolygiad arbennig ai peidio.

- 24 Yn dilyn arolygiad arbennig, mae'n rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol lunio adroddiad yn nodi ei gasgliadau, gan gynnwys unrhyw argymhellion i'r cyngor neu Lywodraeth Cymru o ran cynyddu'r graddau y mae'r cyngor yn bodloni'r gofynion perfformiad a/neu "gwella effeithiolrwydd llywodraeth leol ar gyfer ardal y cyngor".
- 25 O dan Adran 101 o Ddeddf 2021, mae'n rhaid i Archwilio Cymru ragnodi graddfeydd ffioedd ar gyfer arolygiadau arbennig. Mae'r ffioedd hyn ddarostyngedig i'r rheol dim mwy na chost lawn.
- 26 Mae Adran 119 o Ddeddf 2021 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol gydgysylltu â rheoleiddwyr perthnasol (Estyn ac ASGC) i "roi sylw i'r angen am gydgysylltu wrth arfer eu swyddogaethau perthnasol" a llunio amserlen ar gyfer arfer swyddogaethau perthnasol.
- 27 Mae **Tabl 5** isod yn amlinellu'r prif ddarpariaethau statudol mewn cysylltiad ag archwilio cyrrf llywodraeth leol yng Nghymru. Mae Tabl 6 yn amlinellu'r prif ddarpariaethau ar gyfer asesu ac arolygu llywodraeth leol.

Tabl 5: awdurdod statudol ar gyfer archwilio llywodraeth leol

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
Archwilio cyfrifon cyrrf llywodraeth leol yng Nghymru	Adran 13 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004	<p>(1) A local government body in Wales:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) must make up its accounts each year to 31 March or such other date as the Welsh Ministers may generally or in any special case direct; and (b) must ensure that its accounts are audited in accordance with this Chapter. <p>(2) The Auditor General for Wales must audit the accounts of local government bodies in Wales.</p>
Dyletswyddau cyffredinol i archwilio cyfrifon	Adran 17 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004	<p>(1) This section applies in relation to the audit of a body's accounts under this Chapter.</p> <p>(2) The Auditor General for Wales must, by examination of the accounts and otherwise, satisfy himself of these things:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) that the accounts are prepared in accordance with regulations under section 39; (b) that they comply with the requirements of all other statutory provisions applicable to the accounts;

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		<ul style="list-style-type: none"> (c) that proper practices have been observed in the compilation of the accounts; (d) that the body has made proper arrangements for securing economy, efficiency and effectiveness in its use of resources; and (e) that the body, if required to publish information in pursuance of a direction under section 47 (performance information) has made such arrangements for collecting and recording the information and for publishing it as are required for the performance of its duties under that section.
Adroddiadau di-oed ac adroddiadau eraill er budd y cyhoedd	Adran 22 o Ddeddf 2004	<p>(1) In auditing accounts of a body under this Chapter, the Auditor General for Wales must consider whether, in the public interest, he should make a report on any matter which comes to his notice in the course of the audit, in order for it to be:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) considered by the body, or (b) brought to the attention of the public. <p>(2) If the Auditor General for Wales considers that, in the public interest, he should make a report such as is mentioned in subsection (1), he must consider whether the public interest requires the matter to be made the subject of an immediate report.</p> <p>(3) If the Auditor General for Wales considers that the public interest requires the matter to be made the subject of an immediate report, he must make the report immediately.</p> <p>(4) If the Auditor General for Wales considers that the public interest does not require the matter to be made the subject of an immediate report, he must make the report at the conclusion of the audit.</p> <p>(5) In a case within subsection (3), the Auditor General for Wales must send the report to the body immediately after making it.</p> <p>(6) In a case within subsection (4), the Auditor General for Wales must send the report to the body before the end of the period of 14 days starting with the day on which he concludes the audit.</p>
Adroddiad cyffredinol	Adran 23 o Ddeddf 2004	<p>(2) If a statement of accounts is required to be prepared by regulations under section 39, the Auditor General for Wales must enter on the statement:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) a certificate that he has completed the audit in accordance with this Chapter, and (b) his opinion on the statement. <p>(3) In any other case, the Auditor General for Wales must enter on the accounts:</p>

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		<p>(a) a certificate that he has completed the audit in accordance with this Chapter, and</p> <p>(b) his opinion on the accounts.</p> <p>(4) But if the Auditor General for Wales makes a report under section 22 at the conclusion of the audit, he may include the certificate and opinion referred to in subsections (2) and (3) in the report instead of making an entry on the statement or accounts.</p>
Edrych ar ddogfennau a chwestiynau mewn archwiliad	Adran 30 o Ddeddf 2004	<p>(1) At an audit of accounts under this Chapter an interested person may:</p> <p>(a) inspect the accounts to be audited and all books, deeds, contracts, bills, vouchers and receipts relating to them; and</p> <p>(b) make a copy of all or any part of the accounts and of any of the other documents mentioned in paragraph (a).</p> <p>(2) At the request of a local government elector for any area to which accounts to be audited under this Chapter relate, the Auditor General for Wales must give the elector, or any representative of his, an opportunity to question the Auditor General for Wales about the accounts.</p> <p>(3) But nothing in this section entitles a person:</p> <p>(a) to inspect any accounts or other document relating to a body to the extent that the accounts contain, or the document contains, personal information; and</p> <p>(b) to require any personal information to be disclosed by the Auditor General for Wales in answer to any question.</p>
Yr hawl i wneud gwrthwynebiad mewn archwiliad	Adran 31 o Ddeddf 2004	<p>(1) At an audit of accounts under this Chapter a local government elector for the area to which the accounts relate, or any representative of his, may make objections before the auditor as to:</p> <p>(a) any matter in respect of which the Auditor General for Wales has a power to apply for a declaration under section 32; and</p> <p>(b) any other matter in respect of which the Auditor General for Wales has the power to make a report under section 22.</p> <p>(2) A local government elector proposing to make an objection under subsection (1) must:</p> <p>(a) give written notice to the Auditor General for Wales of the proposed objection and the grounds on which it is to be made, and</p>

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		(b) at the same time, send a copy of the notice to the body whose accounts are being audited.
Datganiad fod eitem cyfrif yn anghyfreithlon	Adran 32 o Ddeddf 2004	<p>(1) Where it appears to the Auditor General for Wales in carrying out an audit under this Chapter that an item of account is contrary to law, he may apply to the court for a declaration that the item is contrary to law.</p> <p>(4) If the Auditor General for Wales decides not to make an application for a declaration under this section in relation to an item of account, he must notify a person who has made an objection under section 31(1)(a) in relation to the item of account of his decision.</p>
Hysbysiadau cynghori	Adran 33 o Ddeddf 2004	<p>(1) The Auditor General for Wales may issue a notice under this section (an 'advisory notice') if he has reason to believe that one or more of the requirements specified in subsection (2) is met in respect of a local government body in Wales.</p> <p>(2) The requirements are that:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the body or an officer of the body is about to make or has made a decision which involves or would involve the body incurring expenditure which is unlawful; (b) the body or an officer of the body is about to take or has begun to take a course of action which, if pursued to its conclusion, would be unlawful and likely to cause a loss or deficiency; and (c) the body or an officer of the body is about to enter an item of account, the entry of which is unlawful. <p>(7) The Auditor General for Wales must before the end of the required period serve a statement of his reasons for the belief referred to in subsection (1) on:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the body, and (b) if the advisory notice is addressed to an officer of the body, the officer.
Pŵer archwilydd i wneud hawliad am adolygiad barnwrol	Adran 36 o Ddeddf 2004	The Auditor General for Wales may make a claim for judicial review with respect to a decision of a local government body in Wales or a failure of the body to act, if it is reasonable to believe that the decision or failure to act would have an effect on the body's accounts.

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
Archwiliad eithriadol	Adran 37 o Ddeddf 2004	<p>(1) The Auditor General for Wales may hold an extraordinary audit of the accounts of a local government body in Wales if the condition in subsection (2) or the condition in subsection (3) is met.</p> <p>(2) The condition is that it appears to the Auditor General for Wales to be desirable to hold an extraordinary audit of the body's accounts.</p> <p>(3) The condition is that an application for an extraordinary audit of the body's accounts is made by a local government elector for the area of the body.</p> <p>(4) The Welsh Ministers may require the Auditor General for Wales to hold an extraordinary audit of the accounts of a local government body in Wales if it appears to the Welsh Ministers to be desirable in the public interest for an extraordinary audit of the body's accounts to be held.</p>
Rheoliadau cyfrifon ac archwilio	Adran 39 o Ddeddf 2004	<p>(1) The Welsh Ministers may by regulations⁵ applying to local government bodies in Wales make provision with respect to:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the keeping of accounts; (b) the form, preparation and certification of accounts and of statements of accounts; (c) the deposit of the accounts of a body at the offices of the body or at another place; (d) the publication of information relating to accounts and the publication of statements of accounts; and (e) the exercise of any rights of objection or inspection conferred by section 29, 30 or 31 and the steps to be taken by a body for informing local government electors for the area of the body of those rights.
Dogfennau'n ymwneud â Chomisiynwyr Heddlu a Throseddu a	Adran 40 o Ddeddf 2004	<p>(1) If the Auditor General for Wales makes a report under section 22 and the report relates to a police and crime commissioner for, or the chief constable of a police force maintained under section 2 of the Police Act 1996 for a police area in Wales, he must send a copy of the report to the Secretary of State and the Welsh Ministers.</p>

⁵ Y rheoliadau cyfredol yw Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (OS 2014/3362).

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
phrif gwnstablaid		<p>(2) If the Auditor General for Wales has sent a document (or a copy of a document) relating to one or more police and crime commissioners for police areas in Wales to a police and crime commissioner for a police area in Wales, he may send a copy of the document to the Secretary of State and the Welsh Ministers.</p> <p>(3) If the Auditor General for Wales has sent a document (or copy of a document) relating to one or more chief constables of police forces maintained under section 2 of the Police Act 1996 for a police area in Wales, the Auditor General may send a copy of the document to the persons to whom a copy of a document may be sent under subsection (2).</p>
Astudiaethau ar gyfer gwella darbodaeth etc mewn gwasanaethau	Adran 41 o Ddeddf 2004	<p>(1) The Auditor General for Wales must for each financial year undertake studies designed to enable him to make recommendations:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) for improving economy, efficiency and effectiveness in the discharge of the functions of local government bodies in Wales that are Welsh improvement authorities for the purposes of Part 1 of the Local Government (Wales) Measure 2009; (b) for improving economy, efficiency and effectiveness in the provision of services provided by other local government bodies in Wales; and (c) for improving the financial or other management of local government bodies in Wales. <p>(2) The studies which the Auditor General for Wales is required to undertake under subsection (1) include in particular:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) studies designed to enable the Auditor General for Wales to determine what directions he should give under section 47; and (b) studies of information published in pursuance of section 47 which are designed to enable the Auditor General for Wales to determine, in relation to each financial year, what comparative information to publish himself about the standards of performance achieved by bodies which are relevant bodies for the purposes of that section. <p>(3) The Auditor General for Wales may undertake other studies relating to the provision of services by local government bodies in Wales.</p> <p>(4) Where the Auditor General for Wales undertakes a study under this section, he must publish or otherwise make available:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the results of the study, and (b) any recommendations made by him.

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		<p>(5) Before undertaking a study under this section, other than a study of a kind mentioned in paragraph (a) or (b) of subsection (2), the Auditor General for Wales must consult:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) any associations of local government bodies in Wales which appear to him to be concerned; and (b) any associations of employees which appear to him to be appropriate. <p>(6) The Auditor General for Wales and the Welsh Ministers must co-operate with each other with respect to the exercise of their respective functions under this section and sections 149A and 149B of the Social Services and Well-being (Wales) Act 2014 (reviews of studies and research and other reviews relating to local authority social services functions carried out by the Welsh Ministers).</p>
Astudiaethau ar effaith darpariaethau statudol etc	Adran 42 o Ddeddf 2004	<p>(1) The Auditor General for Wales must undertake studies designed to enable him to prepare reports as to the impact of:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the operation of any statutory provisions, or (b) any directions or guidance given by the Welsh Ministers (whether or not under a statutory provision), on economy, efficiency and effectiveness in the discharge of the functions of local government bodies in Wales. <p>(2) The Auditor General for Wales must from time to time lay before the National Assembly for Wales a report of any matters which, in his opinion:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) arise out of studies under this section, and (b) ought to be drawn to the attention of the National Assembly for Wales. <p>(3) Before undertaking a study under this section, the Auditor General for Wales must consult:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) any associations of local government bodies in Wales which appear to him to be concerned, and (b) any associations of employees which appear to him to be appropriate. <p>(4) The Auditor General for Wales and the Welsh Ministers must co-operate with each other with respect to the exercise of their respective functions under this section and section 149A and 149B of the Social Services and Well-being (Wales) Act 2014 (reviews of studies and research and other reviews relating to local authority social services functions carried out by the Welsh Ministers).</p>

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
Astudiaethau ar gais cyrff llywodraeth leol yng Nghymru	Adran 44 o Ddeddf 2004	<p>(1) The Auditor General for Wales may, at the request of a local government body in Wales, undertake studies designed to enable him to make recommendations for improving economy, efficiency and effectiveness in the discharge of the functions of the body.</p> <p>(2) Before making the request the body must consult any associations of employees which appear to it to be appropriate.</p>
Astudiaethau gweinyddu budd-daliadau ar gyfer yr Ysgrifennydd Gwladol	Adran 45 o Ddeddf 2004	<p>(1) The Auditor General for Wales may, at the request of the Secretary of State, conduct, or assist the Secretary of State in conducting, benefit administration studies.</p> <p>(3) Any information obtained in the course of a benefit administration study may be disclosed by the Auditor General for Wales to the Secretary of State for the purposes of any functions of the Secretary of State which are connected with housing benefit or council tax benefit.</p> <p>(4) The Auditor General for Wales must send to the Secretary of State a copy of a report of a benefit administration study carried out by the Auditor General for Wales.</p> <p>(5) The Secretary of State or the Auditor General for Wales may send a copy of a report of a benefit administration study to any local authority to which the study relates.</p> <p>(6) The Secretary of State may publish a report of a benefit administration study in conjunction with the Auditor General for Wales.</p>
Cyhoeddi gwybodaeth o ran safonau perfformio	Adran 47 o Ddeddf 2004	<p>(1) The Auditor General for Wales must give any directions which he thinks fit for requiring relevant bodies to publish the information mentioned in subsection (2).</p> <p>(2) The information is information relating to their activities in a financial year which will, in the opinion of the Auditor General for Wales, facilitate the making of appropriate comparisons:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) between the standards of performance achieved by different relevant bodies in the financial year, or (b) between the standards of performance achieved by relevant bodies in different financial years.
Cyfeiriadau ac adroddiadau nawdd cymdeithasol i'r	Adran 51 o Ddeddf 2004	<p>(1) The Auditor General for Wales may refer to the Secretary of State any matter arising from an audit or study under this Part if it appears that the matter may be relevant for the purposes of any of the functions of the Secretary of State relating to social security.</p> <p>(3) The Auditor General for Wales may send to the Secretary of State a copy of any report:</p>

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
Ysgrifennydd Gwladol		<p>(a) made by him under section 22, and</p> <p>(b) which contains observations on the administration by a local authority in Wales of housing benefit or council tax benefit.</p>
Hawl yr Archwilydd Cyffredinol i ddogfennau a gwybodaeth	Adran 52 o Ddeddf 2004	<p>(1) The Auditor General for Wales has a right of access at all reasonable times to every document relating to a local government body in Wales which appears to him necessary for the purposes of his functions under this Part.</p> <p>(2) The documents relating to a body to which the right conferred by subsection (1) applies may include in particular:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) a document which is held or controlled by a person who has received financial assistance from the body by means of a grant, loan or guarantee or as a result of the taking of an interest in any property or body corporate; (b) a document which is held or controlled by a person who has supplied goods or services to the body in pursuance of a contract to which the body was party or who has supplied goods or services in pursuance of a relevant sub-contract; and (c) a document of a description specified in an order made by the Welsh Ministers. <p>(3) For the purposes of subsection (2)(b) a contract is a relevant sub-contract if its performance fulfils, or contributes to the fulfilment of, an obligation to supply goods or services to the body in another contract.</p> <p>(4) The Auditor General for Wales may require a person whom he thinks has information of the kind mentioned in subsection (5):</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) to give him any assistance, information and explanation which the Auditor General for Wales thinks necessary for the purposes of his functions under this Part; (b) to attend before him in person to: <ul style="list-style-type: none"> (i) give the assistance, information or explanation, or (ii) produce any document which is held or controlled by the person and to which the right conferred by subsection (1) applies. <p>(5) The information is information which relates to:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) a local government body in Wales; (b) a document to which the right conferred by subsection (1) applies; and (c) a person who holds or controls such a document.

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		(7) Every local government body in Wales must provide the Auditor General for Wales with every facility and all information which he may reasonably need for the purposes of his functions under this Part.

Tabl 6: awdurdodau statudol ar gyfer y gyfundrefn asesu ac arolygu llywodraeth leol

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
Dyletswydd ar brif gyngor i adrodd ar ei berfformiad	Adran 91 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021	Rhaid i brif gynghorau adrodd am eu perfformiad ar gyfer y flwyddyn ariannol bob blwyddyn ariannol. Mae'n rhaid cynnal yr adroddiad hunanasesu "cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol honno". Wedyn mae'n rhaid anfon yr adroddiad at Archwilydd Cyffredinol Cymru o fewn pedair wythnos i'w wneud
Dyletswydd ar brif gyngor i drefnu asesiad perfformiad gan banel	Adran 92 o Ddeddf 2021	Rhaid i brif gynghorau drefnu asesiad perfformiad gan banel unwaith bob cylch etholiadol. "Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl gwneud yr adroddiad rhaid i'r panel ei anfon at Archwilydd Cyffredinol Cymru".
Pŵer yr Archwilydd Cyffredinol i gynnal arolygiad arbennig	Adran 95 o Ddeddf 2021	<p>(1) Os yw'r Archwilydd Cyffredinol yn ystyried bod prif gyngor yn methu, neu y gallai fod yn methu, â bodloni'r gofynion perfformiad, caiff yr Archwilydd Cyffredinol gynnal arolygiad er mwyn asesu i ba raddau y mae'r cyngor yn bodloni'r gofynion hynny.</p> <p>(3) Caiff Gweinidogion Cymru ofyn i'r Archwilydd Cyffredinol ystyried</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) a yw prif gyngor penodol yn methu, neu a allai fod yn methu, â bodloni'r gofynion perfformiad, a (b) cynnal arolygiad arbennig. <p>(4) Cyn penderfynu a ddylid cynnal arolygiad arbennig o brif gyngor, rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol ymgynghori â Gweinidogion Cymru, oni</p>

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		<p>bai bod Gweinidogion Cymru yn gwneud cais o dan is-adran (3) mewn perthynas â'r cyngor.</p> <p>(5) Cyn cynnal arolygiad arbennig o brif gyngor rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol roi hysbysiad mewn ysgrifen i'r cyngor sy'n pennu—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) rhesymau'r Archwilydd Cyffredinol dros ystyried bod y cyngor yn methu, neu y gallai fod yn methu, â bodloni'r gofynion perfformiad, a (b) y materion y mae'r Archwilydd Cyffredinol yn bwriadu eu harolygu (ond nid yw'r Archwilydd Cyffredinol wedi ei gyfyngu i arolygu'r materion a bennir yn yr hysbysiad yn unig). <p>(6) Yn dilyn arolygiad arbennig o gyngor rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol lunio adroddiad sy'n nodi—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) casgliadau'r Archwilydd Cyffredinol ynglŷn ag i ba raddau y mae'r cyngor yn bodloni'r gofynion perfformiad, a (b) unrhyw gamau y mae'r Archwilydd Cyffredinol yn argymhell bod y cyngor neu Weinidogion Cymru yn eu cymryd at ddibenion— <ul style="list-style-type: none"> (i) cynyddu'r graddau y mae'r cyngor yn bodloni'r gofynion perfformiad; (ii) gwella effeithiolrwydd llywodraeth leol ar gyfer ardal y cyngor. <p>(7) Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) cyhoeddi'r adroddiad, a (b) anfon yr adroddiad— <ul style="list-style-type: none"> (i) i'r cyngor, (ii) at Brif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru, a (iii) at Weinidogion Cymru. <p>(9) Os yw adroddiad yn ymdrin â'r modd y mae'r cyngor yn gweinyddu budd-dal tai, caiff yr Archwilydd Cyffredinol anfon yr adroddiad at yr Ysgrifennydd Gwladol.</p>
Pwerau mynediad ac arolygu etc. Yr Archwilydd Cyffredinol	Adran 98 o Ddeddf 2021	<p>(1) Caiff arolygydd, ar unrhyw adeg resymol, fynd i unrhyw fangre prif gyngor a gwneud unrhyw beth y mae'r arolygydd yn ystyried ei fod yn angenrheidiol at ddibenion arolygiad arbennig o'r cyngor hwnnw, gan gynnwys arolygu dogfen y mae'r cyngor yn ei dal.</p> <p>(2) Caiff arolygydd ei gwneud yn ofynnol i brif gyngor ddarparu i'r arolygydd unrhyw un neu ragor o'r canlynol y mae'r arolygydd yn ystyried eu bod yn angenrheidiol at ddibenion arolygiad arbennig o'r cyngor hwnnw—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) dogfen y mae'r cyngor yn ei dal;

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		<p>(b) cyfleusterau a chymorth.</p> <p>(3) Os yw arolygydd yn ystyried y gallai person ddarparu gwybodaeth, eglurhad neu ddogfen y mae'r arolygydd yn ystyried ei bod neu ei fod yn angenrheidiol at ddibenion arolygiad arbennig, caiff yr arolygydd ei gwneud yn ofynnol i'r person hwnnw ddod gerbron yr arolygydd ar unrhyw adeg resymol i ddarparu'r wybodaeth, yr eglurhad neu'r ddogfen.</p> <p>(4) Caiff arolygydd—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) gwneud copïau o ddogfen a arolygir o dan is-adran (1) neu a ddarparwyd o dan is-adran (2)(a) neu (3); (b) ei gwneud yn ofynnol i brif gyngor ddarparu i'r arolygydd gopi darllenadwy, gan gynnwys copi electronig darllenadwy, o ddogfen a arolygir o dan is-adran (1) neu a ddarparwyd o dan is-adran (2)(a); (c) cadw dogfen a arolygir o dan is-adran (1) neu a ddarparwyd o dan is-adran (2)(a) neu (3), ond dim ond am ba hyd bynnag y bo'n angenrheidiol at ddibenion yr arolygiad arbennig. <p>(5) ... ystyr "arolygydd" yw Archwilydd Cyffredinol Cymru neu berson sy'n arfer swyddogaeth Archwilydd Cyffredinol Cymru o dan y Bennod hon yn rhinwedd dirprwyad a wneir o dan adran 18 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 (dccc 3).</p>
Pwerau mynediad ac arolygu etc. yr Archwilydd Cyffredinol:		<p>(1) Ni chaiff arolygydd fynd i fangre prif gyngor wrth arfer y pwerau o dan adran 98(1) (pwerau i fynd i fangre cyngor a gwneud pethau at ddibenion arolygiad arbennig)—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) oni fo arolygydd wedi rhoi rhybudd ysgrifenedig i'r cyngor, a (b) oni cheir o leiaf dri diwrnod gwaith rhwng y diwrnod y mae'r arolygydd yn rhoi'r rhybudd a'r diwrnod y mae'r arolygydd yn mynd i'r fangre. <p>(2) Ni chaiff arolygydd arfer y pwerau o dan adran 98(2) (pwerau i'w gwneud yn ofynnol darparu dogfennau, cyfleusterau a chymorth)—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) oni fo arolygydd wedi rhoi rhybudd ysgrifenedig i'r cyngor, a (b) oni cheir o leiaf dri diwrnod gwaith rhwng y diwrnod y mae'r arolygydd yn rhoi'r rhybudd a'r diwrnod y mae'n ofynnol i'r cyngor ddarparu'r ddogfen, y cyfleusterau neu'r cymorth. <p>(3) Nid yw'r gofynion yn is-adrannau (1) a (2) yn gymwys os yw arolygydd yn ystyried y byddai rhoi rhybudd i brif gyngor yn niweidio, neu'n debygol o niweidio, arolygiad arbennig o'r cyngor hwnnw.</p>
Ffioedd	Adran 101 o Ddeddf 2021	(1) Rhaid i Swyddfa Archwilio Cymru ragnodi graddfa ffioedd mewn cysylltiad ag arolygiadau arbennig.

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		(4) Ond ni chaiff ffi a godir o dan yr adran hon fod yn fwy na chost lawn cynnal y gweithgaredd y mae'n ymwneud ag ef.
Cydgysylltu rhwng rheoleiddwyr	Adran 119 o Ddeddf 2021	<p>(1) Rhaid i Archwilydd Cyffredinol Cymru a'r rheoleiddwyr perthnasol roi sylw i'r angen am gydgysylltu wrth arfer eu swyddogaethau perthnasol.</p> <p>(2) Mewn cysylltiad â phob blwyddyn ariannol rhaid i Archwilydd Cyffredinol Cymru llunio amserlen mewn perthynas â phob prif gyngor sy'n nodi barn yr Archwilydd Cyffredinol ynglŷn ag ar ba ddyddiadau neu yn ystod pa gyfnodau yn y flwyddyn honno—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) y dylai'r rheoleiddwyr perthnasol arfer eu swyddogaethau perthnasol mewn perthynas â'r cyngor, a (b) y dylai'r Archwilydd Cyffredinol arfer swyddogaethau perthnasol yr Archwilydd Cyffredinol mewn perthynas â'r cyngor hwnnw. <p>(3) Cyn llunio amserlen o dan is-adran (2) rhaid i Archwilydd Cyffredinol Cymru ymgynghori â'r rheoleiddwyr perthnasol..</p>

Cyhoeddi adroddiadau

- 28 Mae awdurdodau statudol amrywiol yn galluogi'r Archwilydd Cyffredinol i wneud adroddiad yn adroddiad cyhoeddus. O safbwyt adroddiadau ar gyfrifon ac adroddiadau gwerth am arian/perfformiad yn y sectorau nad ydynt yn cynnwys llywodraeth leol, mae'r ddeddfwriaeth naill ai'n gorfodi neu'n caniatáu i'r Archwilydd Cyffredinol osod y ddogfen berthnasol gerbron y Senedd. Mae'n ofynnol i'r Senedd gyhoeddi dogfennau o'r fath o dan Adran 144 o Ddeddf 2006, ac mae ganddynt faint absoliwt mewn perthynas â'r gyfraith ar ddifenwad o ganlyniad i Adran 42. Mae'r dogfennau a osodir hefyd yn rhan o gylch gwaith Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus y Senedd, sy'n gweithredu o dan Adran 143.
- 29 Gall yr Archwilydd Cyffredinol, o dan Adran 64E o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004, gyhoeddi adroddiadau ar ymarferion paru data o dan Ran 3A o'r Ddeddf honno. Gall ymarferion o'r fath gynnwys cyrff llywodraeth leol a chyrff nad ydynt yn gysylltiedig â llywodraeth leol. Mae cynnwys adroddiadau o'r fath yn gyfyngedig mewn sawl agwedd bwysig. Er enghraift, ni all adroddiadau o'r fath gynnwys gwybodaeth am berson penodol os oes modd adnabod y person o'r wybodaeth ac os nad yw'r wybodaeth honno eisoes ar gael i'r cyhoedd. Mae Adran 64D o Ddeddf 2004 hefyd yn cynnwys cyfyngiadau mwy cyffredinol ar ddatgelu gwybodaeth paru data, ac nid ydynt yn gyfyngedig i gyhoeddi. Mae Tabl 7 yn cynnwys rhagor o wybodaeth am swyddogaethau paru data.
- 30 O safbwyt y sector llywodraeth leol, mae gan yr Archwilydd Cyffredinol bwerau a dyletswyddau amrywiol i gyhoeddi adroddiadau a dogfennau eraill, yn benodol o dan adrannau 41, 42, 45 a 56 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 ac adran 95 Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Nid yw adroddiadau o'r fath yn cael eu gosod gerbron y Senedd (ac eithrio adroddiadau o dan Adran 42 o Ddeddf 2004), ac o ganlyniad nid ydynt yn rhan o gylch gwaith ei Phwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus.
- 31 Mae adrannau 26 i 29 o Ddeddf 2004 yn nodi bod adroddiadau'r Archwilydd Cyffredinol ar lywodraeth leol yn adroddiadau cyhoeddus. Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (OS 2014/3362) yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol gyhoeddi adroddiadau ar gyfer y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu.
- 32 Mae staff sy'n gweithio i'r Archwilydd Cyffredinol yn llunio adroddiadau yn aml ar gyfer rheolwyr neu'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu. Ni chyhoeddir y rhain fel arfer, ond gallant ddod yn adroddiadau cyhoeddus drwy gael eu cyhoeddi gan y rhai sy'n eu derbyn neu drwy gael eu datgelu o dan ddeddfwriaeth Rhyddid Gwybodaeth.

Gwaith arall

- 33 Mae **Tabl 7** yn crynhoi'r awdurdodau statudol ar gyfer gwaith arwyddocaol Archwilydd Cyffredinol Cymru nad yw wedi'i gynnwys yn yr adrannau blaenorol. Mae'r gwaith yn cynnwys archwilio ceisiadau am grantiau, archwilio (trwy gytundeb) sefydliadau addysg bellach ac addysg uwch, cydweithio ag Estyn, adolygiadau datblygu cynaliadwy, ymarferion paru data, a chymeradwyo ceisiadau i ddefnyddio arian o Gronfa Gyfunol Cymru.

Tabl 7: awdurdodau statudol ar gyfer gwaith arall

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
Ardystio hawliadau, datganiadau ac ati	Paragraff 20 o Atodlen 8 i Ddeddf 2006	<p>(1) The Auditor General must, if so required by a relevant body, make arrangements for:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) certifying any claim or return in respect of a grant made or subsidy paid to that body by the Welsh Ministers, any Minister of the Crown or any public authority, (b) certifying any account submitted by that body to the Welsh Ministers, any Minister of the Crown or any public authority with a view to obtaining payment under a contract between that body and the Welsh Ministers, the Minister of the Crown or the public authority, (c) certifying that body's calculation under paragraph 5(6)(a) of Schedule 8 to the Local Government Finance Act 1988 (c. 41) of the amount of its non-domestic rating contribution for a financial year, and for certifying the amount calculated, or (d) certifying any return by that body which, by or under any enactment, is required or authorised to be certified by the body's auditor or under arrangements made by the Auditor General.
Archwilio corfforaethau addysg bellach ac addysg uwch	Adran 145B o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998	<p>(4) The Auditor General for Wales may, at the request of the Higher Education Funding Council for Wales, give the council advice in connection with the discharge of the council's functions under section 124B(2)(b) of the Education Reform Act 1988 or paragraph 18(2)(b) of Schedule 7 to that Act.</p> <p>(5) The Auditor General for Wales may, at the request of a higher education corporation or further education corporation in Wales:</p>

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		<p>(a) advise them in connection with the appointment of persons to audit their accounts, and</p> <p>(b) audit their accounts for a financial year.</p>
Arolygiadau Estyn sy'n cynnwys cydweithio â'r Archwilydd Cyffredinol	Adran 41A o Ddeddf Addysg 1997	<p>(1) If requested to do so by the Chief Inspector, the Auditor General for Wales may assist with any inspection under section 38 of a local authority in Wales; and subsections (2) to (5) below have effect where the Auditor General for Wales assists with any such inspection.</p> <p>(2) Section 40 shall apply to the Auditor General for Wales and to any authorised person as it applies to the inspector.</p> <p>(3) Any information obtained by virtue of section 40 by a person falling within one of the categories mentioned in subsection (4) may be disclosed for the purposes of the inspection, or the preparation or making of the report under section 39(1), to a person falling within the other category.</p> <p>(4) Those categories are:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the Auditor General for Wales and any authorised person; and (b) the inspector and any person assisting him. <p>(5) Any report prepared under section 39(1) shall be prepared by the inspector acting in conjunction with the Auditor General for Wales.</p>
Cymeradwyaeth i ddefnyddio arian o Gronfa Gyfunol Cymru	Adran 129 o Ddeddf 2006	<p>(1) The Auditor General must grant approvals to draw payments out of the Welsh Consolidated Fund from time to time at the request of the Welsh Ministers.</p> <p>(2) An approval to draw may only be granted if, in the Auditor General's opinion, the proposed payment out of the Welsh Consolidated Fund would comply with section 124.</p> <p>(3) A request for the grant of an approval to draw is to be made in any manner which the Welsh Ministers, with the approval of the Auditor General, decide to adopt.</p> <p>(4) Where an approval to draw is granted the Paymaster General must make the funds available to the Welsh Ministers, the First Minister, the Counsel General, the Senedd Commission, the Wales Audit Office or the Public Services Ombudsman for Wales (as appropriate).</p> <p>(5) The Paymaster General must make available to:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the Auditor General, and (b) the principal accounting officer for the Welsh Ministers,

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		a daily statement regarding all the issues made out of the Welsh Consolidated Fund in respect of sums charged on that Fund and other payments out of it.
Paru data	Adran 64A o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004	<p>(1) The Auditor General for Wales may conduct data matching exercises.</p> <p>(2) A data matching exercise is an exercise involving the comparison of sets of data to determine how far they match (including the identification of any patterns and trends).</p> <p>(3) The power in subsection (1) is exercisable for the purpose of assisting in the prevention and detection of fraud in or with respect to Wales.</p> <p>(4) That assistance may, but need not, form part of an audit.</p> <p>(5) A data matching exercise may not be used to identify patterns and trends in an individual's characteristics or behaviour which suggest nothing more than his potential to commit fraud in the future.</p> <p>(6) In the following provisions of this Part, reference to a data matching exercise is to an exercise conducted or arranged to be conducted under this section.</p> <p>Gweler hefyd y darpariaethau eraill yn ymwneud â pharu data yn Rhan 3A o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004, yn benodol:</p> <p>Adran 64B, Gorfodaeth i ddarparu data;</p> <p>Adran 64C, Darparu data yn wirfoddol;</p> <p>Adran 64D, Datgelu canlyniadau paru data;</p> <p>Adran 64E, Cyhoeddi;</p> <p>Adran 64F, Ffioedd ar gyfer paru data;</p> <p>Adran 64G Cod ymarfer ar gyfer paru data</p>
Ymchwiliadau datblygu cynaliadwy	Adran 15 o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015	<p>(1) Caiff Archwilydd Cyffredinol Cymru gynnal ymchwiliadau o gyrrf cyhoeddus at ddibenion asesu i ba raddau y mae corff wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) gosod amcanion llesiant, a (b) cymryd camau i gyflawni'r amcanion hynny. <p>(2) Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol gynnal ymchwiliad o'r fath o bob corff cyhoeddus o leiaf unwaith yn ystod y cyfnod a grybwyllir yn is-adran (6).</p>

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		<p>(3) Cyn diwedd y cyfnod a grybwyllir yn is-adran (6), rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol roi adroddiad ar ganlyniadau'r ymchwiliadau a gynhaliwyd o dan is-adran (1) yn ystod y cyfnod hwnnw i'r Cynulliad Cenedlaethol.</p> <p>(4) Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol osod unrhyw adroddiad y mae'n paratoi o dan isadranc (3) gerbron y Cynulliad Cenedlaethol.</p> <p>(5) Wrth gynnal ymchwiliad o dan is-adran (1), rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) ystyried unrhyw gyngor neu gymorth a roddwyd i'r corff cyhoeddus, neu unrhyw adolygiad o'r corff ac argymhellion a roddwyd i'r corff, gan Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru (gweler Rhan 3), a (b) ymgynghori â'r Comisiynydd. <p>(6) Mae'r cyfnod y cyfeirir ato yn is-adrannau (2) a (3):</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) yn dechrau ar y dyddiad sy'n digwydd un flwyddyn cyn y dyddiad y mae etholiad cyffredinol arferol i'w gynnal o dan adran 3 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, a (b) yn dod i ben ar y dyddiad sy'n digwydd un diwrnod ac un flwyddyn cyn y dyddiad y mae'r etholiad nesaf o'r fath i'w gynnal. <p>Y diffiniad o weithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy yn Adran 5 o'r Ddeddf yw 'gweithredu mewn modd sy'n ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion hwythau'.</p> <p>Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol gynnal adolygiadau o'r fath mewn perthynas â'r cyrff canlynol (o Adran 6 o'r Ddeddf):</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Gweinidogion Cymru; (b) awdurdod lleol; (c) Bwrdd Iechyd Lleol; (d) yr Ymddiriedolaethau GIG a ganlyn: <ul style="list-style-type: none"> (i) Iechyd Cyhoeddus Cymru; (ii) Felindre;

Swyddogaeth	Cyfeiriad statudol	Darpariaeth
		<ul style="list-style-type: none"> (e) Awdurdod Parc Cenedlaethol ar gyfer Parc Cenedlaethol yng Nghymru; (f) awdurdod Tân ac achub yng Nghymru; (g) Corff Adnoddau Naturiol Cymru; (h) Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru; (i) Cyngor Celfyddydau Cymru; (j) Cyngor Chwaraeon Cymru; (k) Llyfrgell Genedlaethol Cymru; ac (l) Amgueddfa Cymru.

Ffioedd a chyllid

- 34 Mae'r adran hon yn cynnwys crynodeb o'r awdurdodau'n ymwneud â chyllid Swyddfa Archwilio Cymru ei hun, gan gynnwys llunio amcangyfrifon a chyfrifon blynnyddol, a'n perthynas ariannol â Chronfa Gyfunol Cymru. Cyflwynir y crynodeb hwn yn **Nhabl 8**.

Tabl 8: cyllid Swyddfa Archwilio Cymru

Maes cyllid	Cyfeiriad statudol	Effaith y ddarpariaeth
Perthynas â Chronfa Gyfunol Cymru	Adran 120 o Ddeddf 2006	Mae'n rhaid i'r holl dderbyniadau sy'n cael eu casglu gan Swyddfa Archwilio Cymru gael eu talu i Gronfa Gyfunol Cymru oni bai fod cynnig a basiwyd gan y Senedd (rhan o'r cynnig cyllidebol blynnyddol) yn caniatáu eu cadw.
	Adrannau 125 i 127 o Ddeddf 2006	Yn nodi bod treuliau Swyddfa Archwilio Cymru yn daladwy gan Gronfa Gyfunol Cymru os nad yw incwm yn talu amdanynt. Mae'r awdurdod i ddefnyddio adnoddau, cadw incwm (gweler uchod) a defnyddio arian o Gronfa Gyfunol Cymru yn cael ei roi gan y Senedd mewn cynnig cyllidebol blynnyddol o dan Adran 125. Mae Adran 126 yn darparu ar gyfer cynigion cyllidebol ychwanegol ac mae Adran 127 yn darparu ar gyfer gwasanaeth di-dor os nad yw'r Senedd wedi pasio cynnig cyllidebol erbyn 1 Ebrill.
	Adran 7 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013	Yn gwneud darpariaeth i gyflog a chostau pensiwn yr Archwilydd Cyffredinol gael eu codi ar Gronfa Gyfunol Cymru yn uniongyrchol a chael eu talu o'r gronfa hon.
Ffioedd	Adran 20 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004	Mae Adran 20 yn ei gwneud yn ofynnol i Swyddfa Archwilio Cymru godi ffioedd a phennu graddfeydd ffioedd ar gyfer gwaith archwilio llywodraeth leol sy'n cael ei wneud gan yr Archwilydd Cyffredinol.

Maes cyllid	Cyfeiriad statudol	Effaith y ddarpariaeth
	Adran 101 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021	Yn ei gwneud yn ofynnol i Swyddfa Archwilio Cymru rhagnodi graddfeydd ffioedd ar gyfer gwaith sy'n gysylltiedig â Deddf 2021.
	Adran 64F o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004	Yn ei gwneud yn ofynnol i Swyddfa Archwilio Cymru ragnodi graddfeydd ffioedd ar gyfer ymarferion paru data, ac yn ei chaniatáu i godi tâl ar gyfer ymarferion o'r fath a gwblheir gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.
	Adran 23 o Ddeddf 2013	<p>(2) Caiff SAC godi ffi mewn perthynas ag archwilio cyfrifon neu ddatganiad o gyfrifon person gan yr Archwilydd Cyffredinol.</p> <p>(3) Caiff SAC godi ffi mewn perthynas â'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) ymchwiliad, ardystiad neu adroddiad o dan baragraff 18(3) o Atodlen 8 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (ymchwiliadau penodol i ddarbodaeth etc person wrth ddefnyddio adnoddau); (b) ymchwiliad a gynhelir ar gais person o dan adran 145 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998 (ymchwiliadau i ddefnydd o adnoddau) neu astudiaeth a wneir ar gais person o dan adran 145A o'r Ddeddf honno (astudiaethau ar gyfer gwella darbodaeth etc mewn gwasanaethau); (ba) archwiliad, ardystiad neu adroddiad o dan adran 31 o Ddeddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016 mewn perthynas â Datganiad Treth Awdurdod Refeniw Cymru; (c) ymchwiliad neu astudiaeth a gynhelir neu a wneir gan yr Archwilydd Cyffredinol ar gais person o dan adran 46(4) o Ddeddf yr Amgylchedd 1995; (ca) archwiliad o dan adran 15 o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dydadol 2015 (anaw 2) (archwiliadau o gyrrf cyhoeddus at ddibenion asesu i ba raddau y mae corff wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy) ac (d) unrhyw wasanaeth sy'n cael ei ddarparu neu swyddogaethau sy'n cael eu harfer o dan adran 19.

Maes cyllid	Cyfeiriad statudol	Effaith y ddarpariaeth
		<p>(4) Rhaid i SAC godi ffi mewn perthynas â'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) darparu gwasanaethau i gorff o dan baragraff 20 o Atodlen 8 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (ardystio hawliadau, ffurflenni etc ar gais corff); (b) astudiaeth ar gais corff addysgol o dan adran 145B o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998. <p>(5) O ran ffioedd a godir o dan yr adran hon:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) ni chaniateir iddynt gael eu codi ond yn unol â chynllun a baratoir gan SAC o dan adran 24; (b) ni chaiff y ffi fod yn fwy na chost lawn arfer y swyddogaeth y mae'r ffi'n ymwneud â hi; (c) maent yn daladwy i SAC gan y person y mae'r swyddogaeth a arferir yn ymwneud ag ef.
	Adran 24 o Ddeddf 2013	(1) Rhaid i SAC baratoi cynllun sy'n ymwneud â chodi ffioedd gan SAC.
	Adran 45 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 (astudiaethau gweinyddu budd-daliadau)	Mae'n rhaid i'r ffi fod yn swm rhesymol sy'n cael ei gytuno gan yr Ysgrifennydd Gwladol a Swyddfa Archwilio Cymru. (Ond ni chaiff fod yn fwy na'r gost lawn a ysgwyddir gan yr Archwilydd Cyffredinol wrth gynnal yr astudiaeth, neu wrth gynorthwyo'r Ysgrifennydd Gwladol i gynnal yr astudiaeth.)
	Adran 41A o Ddeddf Addysg 1997 (arolygiadau mewn cydweithrediad ag Estyn), Adran 145C o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998 (astudiaethau'n ymwneud â	Mae'n rhaid i'r ffioedd a godir fod yn unol â'r cynllun a baratowyd gan Swyddfa Archwilio Cymru o dan Adran 24 o Ddeddf 2013, ac ni allant fod yn fwy na'r gost lawn a ysgwyddwyd gan yr Archwilydd Cyffredinol wrth ddarparu'r cymorth.

Maes cyllid	Cyfeiriad statudol	Effaith y ddarpariaeth
	landlordiaid cymdeithasol)	
	Adran 37 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 (archwiliad eithriadol o gyrrf llywodraeth leol)	Gall y ffi adennill yr holl gost neu ran ohoni yn ôl disgrifiwn Swyddfa Archwilio Cymru.
	Adran 23 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013	(1) Rhaid talu ffioedd a symiau eraill y mae'r Archwilydd Cyffredinol yn eu cael, i SAC.
Benthyg	Adran 22 o Ddeddf 2013	Caiff SAC fenthyg symiau mewn sterling (ar ffurf gorddrafft neu fel arall) i'w cymhwysyo at y diben o gyfarfod gorwariant dros dro dros symiau sydd ar gael i'w gyfarfod fel arall.
Amcangyfrifon	Adran 20 o Ddeddf 2013	<p>Bydd yr Archwilydd Cyffredinol a Swyddfa Archwilio Cymru yn paratoi ar y cyd amcangyfrif o incwm a gwariant i'w ystyried gan y Cynulliad Cenedlaethol o leiaf bum mis cyn dechrau'r flwyddyn ariannol.</p> <p>Os yw'r Cynulliad yn dymuno newid yr amcangyfrif, mae'n rhaid iddo ymgynghori â'r Archwilydd Cyffredinol a</p>

Maes cyllid	Cyfeiriad statudol	Effaith y ddarpariaeth
		Swyddfa Archwilio Cymru ac ystyried unrhyw sylwadau maen nhw'n eu gwneud.
Cyfrifon blynnyddol	Paragraffau 33 a 34 i Atodlen 1 o Ddeddf 2013	Yr Archwilydd Cyffredinol yw swyddog cyfrifyddu Swyddfa Archwilio Cymru, a rhaid iddo baratoi cyfrifon blynnyddol, ar ffurf a bennir gan y Trysorlys, i'w harchwilio gan archwilydd a benodir gan y Cynulliad Cenedlaethol.

Audit Wales
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500
Fax: 029 2032 0600
Textphone: 029 2032 0660

E-mail: info@audit.wales
Website: www.audit.wales

We welcome correspondence and
telephone calls in Welsh and English.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a
galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.